

N:o 17.

Ank. till Riksd. Kansli den 29 Jan. 1877, kl. 6 e. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, med förslag till lag angående eganderätt till skrift och förordning rörande utsträckt tillämpning af lagen angående efterbildning af konstverk den 3 Maj 1867; Gifven Stockholms Slott den 19 Januari 1877.

Under erinran att de i Tryckfrihetsförordningen förekommande bestämmelser angående eganderätt till skrift behöfde i väsentlig mån omarbetas och tillökas med nya stadganden, och att, då de för ändamålet erforderliga stadganden icke kunde hänföras till den offentliga rätten eller lämpligen inrymmas i Tryckfrihetsförordningen, men de å andra sidan icke heller kunde, såsom stridande mot densammas bestämmelser, utan förändring deri antagas, första steget till vinnande af hvad som åsyftades vore att allt, som rörde den litterära eganderätten, blefve från Tryckfrihetsförordningen afskiljdt, framstälde Kongl. Maj:t i nådig proposition till 1873 års Riksdag förslag till en förändrad lydelse af Tryckfrihetsförordningens § 1 mom. 1, 3 och 9, enligt hvilken de stadganden angående eganderätt till skrift, som förekommo i 9 mom. af nämnde §, skulle derifrån uteslutas och i stället intagas en föreskrift att angående sådan eganderätt skulle gälla hvad som stadgades i särskild lag, stiftad i den ordning 87 § Regeringsformen föreskrefve. Detta grundlagsändringsförslag blef utaf 1876 års Riksdag slutligen pröfvadt och antaget. Något förslag till ny lag angående eganderätt till skrift kunde dock ej, såsom afsedt varit, till nyssnämnda Riksdag fram-

läggas, enär det i förevarande ämne inom Justitie-departementet uppgjorda lagförslag då icke hunnit undergå slutlig granskning. Vid sådant förhållande och enär genom grundlagsändringsförslagets antagande en lucka i lagstiftningen skulle uppstått, så vida icke genom en civillag de stadganden om eganderätt till skrift, som uteslutits i Tryckfrihetsförordningen, bibehållits vid gällande kraft, till dess en fullständigare lag hunne komma till stånd, utfärdades, i enlighet med Kongl. Maj:ts af Riksdagen bifallna förslag, förordningen den 20 Mars 1876, hvarigenom nyssberörda stadganden blefvo såsom civillag tills vidare bibehållna.

Nu har emellertid det inom Justitie-departementet upprättade lagförslag i ämnet undergått grundlagsenlig granskning tillika med ett särskildt förslag till en förordning, hvarigenom lagen af den 3 Maj 1867 angående efterbildning af konstverk skulle komma att vinna tillämpning jemväl å sådan efterbildning af konstverk, som genom tryck återgifves; och har, sedan förslaget till lag angående eganderätt till skrift blifvit, i anledning af de inom Högsta Domstolen framställda anmärkningar, omarbetadt, Kongl. Maj:t funnit godt att låta till Riksdagens godkännande öfverlemna ifråvarande förslag.

Med bifogande af de i Statsrådet och Högsta Domstolen angående denna fråga hållna protokoll, vill alltså Kongl. Maj:t, jemlikt 87 § Rege- ringsformen, föreslå Riksdagen att antaga närlagda förslag till

1:o lag angående eganderätt till skrift, och

2:o förordning rörande utsträckt tillämpning af lagen angående efter- bildning af konstverk den 3 Maj 1867.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Louis De Geer.

FÖRSLAG
till
Lag angående eganderätt till skrift.

1 Kap.

Om skydd mot eftertryck.

1 §.

Författare vare berättigad att, med andras uteslutande, låta genom tryck mångfaldiga sin skrift, ehvad den förut blifvit offentliggjord eller förefinnes endast i handskrift.

Till skrift hänföres i denna lag jemväl musikaliskt arbete, affattadt med noter eller annan teckenskrift, så ock naturvetenskaplig teckning, land- eller sjökarta, byggnadsritning eller annan dylik teckning eller afbildning, som ej är, efter sitt hufvudsakliga ändamål, att betrakta såsom konstverk.

2 §.

Den enligt 1 § författare tillerkända rätt innebär äfven rättighet för honom att, med andras uteslutande, låta genom tryck mångfaldiga sin skrift i öfversättning från en till annan munart af samma språk. Svenska, norska och danska anses i detta hänseende såsom olika munarter af samma språk.

3 §.

Skrift, som författare låter samtidigt utgifva på olika och å titelbladet uppgifna språk, varde ansedd såsom på hvarterdera af dessa språk författad.

4 §.

Den, som öfversätter skrift till annat språk, hafve för sin öfversättning, der honom ej enligt denna lag är förbjudet att öfversättningen genom

tryck utgifva, den författarerätt, som i 1 § är nämnd, en hvar obetaget att med enahanda rätt göra annan öfversättning af samma skrift.

5 §.

Utgifvare af periodisk skrift, så ock af skrift, som består af sjelfständiga bidrag från särskilde medarbetare, anses såsom skriftens författare; dock skall, der ej annorlunda blifvit aftaladt, författare af bidrag till sådan skrift, som i denna § nämnd är, vara berättigad att, sedan ett år förflutit efter det år, hvarunder bidraget offentliggjordes, detsamma särskildt utgifva.

6 §.

Författare må sin omförmälda rätt med eller utan vilkor eller inskränkning öfverlåta på en eller flere. Gör han det ej, gånge den rätt vid författarens död öfver till hans rättsinnehafvare efter lag.

Den, som genom öfverlåtelse erhållit förlagsrätt till en skrift, må ej, utan uttryckligt medgifvande af författaren, utgifva mera än en upplaga och denna ej större än ett tusen exemplar.

7 §.

Författarerätt vare gällande under författarens lifstid och femtio år efter utgången af det år, under hvilket han aflider. Der två eller flere gemensamt författat en skrift, som ej består af sjelfständiga bidrag från särskilde medarbetare, räknas dessa femtio år från slutet af den senast aflidne författarens dödsår.

8 §.

För skrift, utgifven af vetenskapligt samfund eller annan förening, som utesluter personlig författarerätt, så ock för skrift, som utgifves först efter författarens död, njutes skydd mot eftertryck i femtio år från slutet af det år, under hvilket skriften först utgafs. Lag samma vare om skrift af författare utan uppgifvet eller under diktadt namn; dock att, der författaren inom utgången af femtionde året från slutet af det år, skriften först utgafs, gifver sig tillkänna antingen å titelbladet till ny upplaga eller genom anmälan i Justitie-departementet och tre gånger i allmänna tidningarna införd kungörelse, han då må njuta till godo den rätt, som i 7 § sägs.

9 §.

Utgifves en skrift i flera afdelningar med inbördes sammanhang; då skall den i 8 § nämnda skyddstid räknas från det år den sista afdelningen utgafs. Har en afdelning utgifvits senare än tre år efter den närmast föregående, varde skyddstiden för den äldre af dessa afdelningar, så ock för tidigare, räknad från slutet af det år den sista bland de äldre afdelningarna utgafs.

10 §.

Der ej i Tryckfrihetsförordningen eller denna lag annorledes är stadgad, vare såsom eftertryck förbjudet att utan vederbörandes tillåtelse annans skrift i sin helhet eller delvis trycka, så länge stadgad skyddstid därför ej förflutit. Ej varde eftertryck lofligt derföre, att oväsentliga ändringar, förkortningar eller tillägg vidtagas.

Såsom eftertryck anses jemväl, då utan tillåtelse öfversättning utgifves af annans otryckta skrift, eller öfversättning utgifves i strid mot 2 §, eller förläggare eller den, som tryckningsrätt till skrift å honom öfverlätit, verkställer skriftens tryckning i strid mot förlagsaftalet.

11 §.

Förbudet mot eftertryck må ej utgöra hinder ätt vid författandet af nytt, i det väsentliga sjelfständigt arbete begagna tryckt skrift, på det sätt, att ordagrant eller i sammandrag anföras delar deraf, som åberopas till bevis eller upptagas till granskning, belysning eller ytterligare bearbetning;

att delar af skriften eller, der den är af ringa omfång, hela skriften intages i sådan, ur flera arbeten hemtad samling, som göres för att tjena till bruk vid Gudstjensten, till undervisning i läsning, musik eller teckning, till historisk framställning eller till annat dylikt ändamål;

eller att ord aftryckas såsom text till musikaliskt arbete.

12 §.

Till eftertryck hänföres ej heller att i periodisk skrift införa ur annan sådan skrift hemtad uppsats, som ej är af vittert eller vetenskapligt innehåll eller eljest af större omfång och tryckt under ett vid uppsatsens början infördt förbehåll mot eftertryck.

13 §.

I alla de fall, då, efter hvad i 11 och 12 § sägs, aftryck ur annans skrift göres, bör författarens namn eller, der det ej är å skriften utsatt, den nyttjade skriftens titel uppgifvas.

2 Kap.

Om olofligt begagnande af skrifter för skådebanan.

14 §.

Dramatiskt eller musikaliskt-dramatiskt arbete må ej offentligen uppföras utan samtycke af författaren eller den som enligt denna lag innehar författarens rätt; dock vare offentligt föredragande af sådant arbete tillåtet, der det sker utan utstyrsel för skådebanan.

Så framt ej annorledes är aftaladt, medför samtycke, som nämndt är, för den, som det erhållit, rätt att uppföra arbetet så ofta han för godt finner, men ej att någon rätt dertill på annan öfverlåta.

Arbetets egare vare, så vida ej annorlunda är aftaladt, icke förment att lemna slikt samtycke åt flere. Har egaren åt någon lemnat uteslutande rätt att uppföra arbetet, men denne under fem på hvarandra följande år ej deraf sig begagnat, är egaren oförhindrad att lemna samtycke äfven åt andra. I afseende å redan gjorda medgifvanden räknas nämnda tidrymd af fem år från utgången af det år, hvarunder denna lag träder i kraft.

15 §.

Författares eller öfversättares rätt i det afseende, hvarom i detta kap. är fråga, gäller för hans lifstid; dock att, om han låtit arbetet utgifvas i tryck, men aflider innan fem år förflutit efter det år, då tryckningen skedde, hans rättsinnehafvare njuta sagde rätt till godo under den tid, som af de fem åren återstår. Har författaren eller öfversättaren ej gifvit sig till känna, vare det, sedan fem år förflutit från det år, under hvilket arbetet först uppfördes eller genom tryck offentliggjordes, en hvar tillåtet att samma arbete uppföra.

3 Kap.

Om påföljd af denna lags öfverträdande.

16 §.

Den, som mot denna lag gör sig skyldig till eftertryck, straffes med böter från och med tjugu till och med ett tusen kronor. Derjemte hafve han till målseganden förbrutit upplagan och ersätte honom värdet af de exemplar deraf, som ej finnas i behåll, beräknadt efter boklåspriset för exemplar af den senast utgifna rättmätiga upplagan. Är arbete olagligt allenast till viss afskild del af det hela, skall hvad här är stadgadt tillämpas endast på denna del.

För den, som i strid mot lagen uppför eller låter uppföra dramatiskt eller musikaliskt-dramatiskt arbete, vare bot som ofvan är sagdt; och skall han i skadestånd till målseganden utgifva hela det belopp, som vid tillfället influtit, utan afdrag för kostnader eller för hvad af inkomsten kan belöpa på annat stycke, som vid samma tillfälle blifvit uppfördt.

Kunna nu sagde grunder för beräkning af skada genom eftertryck eller uppförande af dramatiskt eller musikaliskt-dramatiskt arbete icke följas, varde skadeståndet bestämdt efter annan grund, som pröfvas skälig. Lägsta belopp, hvartill skadestånd må sättas, vare femtio kronor.

17 §.

Alla uteslutande för den olofliga tryckningen af en skrift användbara materialier, såsom stereotyp- och andre plåtar samt formar, så ock för olofligt uppförande af dramatiskt eller musikaliskt-dramatiskt arbete gjorda afskrifter skola tagas i beslag; och varde, der ej parterne annorlunda öfverenskomma, med det i beslag tagna så förfaret, att missbruk dermed ej kan ske.

18 §.

För öfverträdelse af stadgandet i 13 § vare straffet böter, högst ett-hundra kronor.

19 §.

Hvad nu är stadgadt angående straff, skadestånd och egendoms förlust, gälle ock i tillämpliga delar för den, som, med vetskap om ett arbetes olaglighet, det till salu håller eller i riket till försäljning inför.

4 Kap.

Allmänna bestämmelser.

20 §.

Denna lag tillämpas ej blott på skrift af svensk medborgare, utan jemväl på utländings skrift, som utgifves af svensk förläggare; och kunna lagens bestämmelser, under förutsättning af ömsesidighet, af Konungen förklaras delvis eller helt och hållet gälla äfven för annat lands medborgares skrifter, som icke af svensk förläggare utgifvas.

21 §.

Eges skrift af flere, skall samtycke, som erfordras för att tryckning eller offentligt uppförande lagligen må ske, lemnas af en hvar bland dem; dock vare i fråga om musikaliskt-dramatiskt arbete tillfyllestgörande att, då texten är det hufvudsakliga, samtycke lemnas af dennes författare och, i motsatt fall, af tonsättaren.

22 §.

Förbrytelse mot denna lag må ej åtalas af annan än målsegande.

23 §.

Häri genom upphäffvas förordningarna den 20 Juli 1855, angående förbud emot offentligt uppförande utan egarens tillstånd af dramatiskt eller för skådeplatsen författadt musikaliskt arbete, samt den 20 Mars 1876, angående eganderätt till skrift; och tillämpas denna lag på redan offentliggjorda arbeten; dock att de, vid den tid lagen träder i kraft, befintliga

exemplar, som efter äldre lag hafva tillkommit, framgent må säljas, och att förseelser, begångna före nämnda tid, bedömas efter då gällande stadganden, så framt deruti utsatt påföljd är lindrigare än den, som i denna lag bestämmes. Ej heller må hvad i 2 kap. af denna lag är stadgadt ega tillämpning å dramatiskt eller musikaliskt-dramatiskt arbete, som blifvit offentligen uppfördt innan förordningen den 20 Juli 1855 trädde i kraft.

Förslag

till

förordning rörande utsträckt tillämpning af lagen angående efterbildning af konstverk den 3 Maj 1867.

Sedan de i Tryckfrihetsförordningen förut befintliga stadganden om eganderätt till skrift blifvit derur uteslutna, förordnas härigenom att lagen angående efterbildning af konstverk den 3 Maj 1867 hädanefter skall ega tillämpning jemväl å sådan efterbildning af konstverk, som genom tryck återgifves.

*Utdrag af protokollet öfver Justitiedepartements-ärenden,
hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet
å Stockholms Slott den 9 Juni 1876,*

i närvaro af:

Hans Excellens Herr Statsministern Friherre DE GEER,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena BJÖRNSTJERNA,
Statsråden: Friherre ALSTRÖMER,
Friherre VON OTTER,
FORSSELL.

Herr Statsministern och Chefen för Justitiedepartementet anmälde i underdånighet särskilda inom Justitiedepartementet utarbetade förslag dels till lag angående eganderätt till skrift, dels ock till förordning, hvarigenom lagen

angående efterbildning af konstverk göres tillämplig jemväl å tryckt sådan efterbildning, hvilka förslag äro bifogade detta protokoll; och fann, uppå Statsrådets tillstyrkan Hans Maj:t Konungen godt i nåder förordna, att öfver ifrågavarande förslag Högsta Domstolens utlåtande skulle, för det ändamål § 87 Regeringsformen omförmäler, genom note ur protokollet infordras.

Ex protocollo

Th. Wilh. Malm.

Särskildt protokoll öfver Justitie-ärenden, hållet i Kongl. Maj:ts Högsta Domstol Fredagen den 24 November 1876.

Första rummet.

Närvarande:

Justitieråden: CARLSON,
WRETMAN,
VON HOFSTEN,
VON SEGEBADEN,
LINDHAGEN.

Sedan Högsta Domstolen den 7 sistlidne Juli beslutat, att de till Högsta Domstolens utlåtande öfverlemnade förslag dels till lag angående eganderätt till skrift, dels till förordning, hvarigenom lagen angående efterbildning af konstverk göres tillämplig jemväl å tryckt sådan efterbildning, skulle för närmare granskning cirkulera mellan Justitieråden Cramér, Carlsson, Wretman, Bolin, von Hofsten, von Segebaden och Lindhagen, hade den förstnämnde aflidit; men enär Högsta Domstolens öfrige nyssbemälde ledamöter haft äskad del af handlingarna, samt Justitierådet Bolin, som enligt företedt läkarebetyg är tills vidare genom sjukdom hindrad att i Högsta Domstolen sig infinna, skriftligen anmält, att han i afseende å förstnämnda förslag biträdde den mening, hvarom Justitieråden von Hofsten, von Sege-

baden och Lindhagen sig förenat, samt lemnade det senare förslaget utan anmärkning; så fann Högsta Domstolen förenämnde ärendes afgörande icke böra längre uppehållas, i följd hvaraf nu till behandling företogs:

1:o.

Förslaget till lag angående eganderätt till skrift.

Högsta Domstolens fleste ledamöter förenade sig om följande utlåtande:

§ 2.

Början af denna § syntes böra erhålla sådan lydelse att deraf otvetydigt framginge, att de, som här omnämndes, i allt voro likstälde med författare enligt § 1, hvaraf ock den fördel vunnes, att benämningen *författare* kunde följdriktigt genom hela lagen användas i stället för de uti förslaget förekommande omvexlande uttryck för samma sak, såsom "upphofsman" och "den som arbetet utfördt", hvilka på flera ställen skulle göra lagen mindre klar, men med den nuvarande uppställningen måst tillgripas.

Sista stycket, hvilket meddelade författareskydd äfven för muntliga föredrag, ansågs böra utgå. Det endast muntligt uttalade ordet kunde ej lämpligen utgöra föremål för eganderätt. Först sedan tanken genom dess nedskrifvande blifvit till sin form bestämd och stadigvarande fästad vid ett yttre föremål kunde åt den sålunda uppkomna handskriften med rätta gifvas eganderätts helgd. Innan nedskrifvandet skett, vore det nemligen icke möjligt afgöra hvad som rätteligen vore föremål för eganderättsskyddet, då en bevisning härom, till exempel genom vittnen, svårligen läte sig göra. Dessutom, då det icke kunde komma i fråga att med eganderätts helgd skydda hvarje muntligt yttrande, utan tvärtom ojemförligt största delen sådana måste anses icke höra under skyddet, uppstode en oöfverstiglig svårighet att med nödig noggranhet bestämma och vid tillämpningen afgöra hvilka muntliga föredrag som voro föremål för eganderättsskyddet. Hufvudsakliga anledningen till tanken att förläna sådant skydd åt muntliga föredrag torde få sökas i farhågan att en redan i handskrift befintlig afhandling, såsom predikan, föreläsning m. m. skulle, sedan hon blifvit offentligen uppläst, kunna opåtalat tryckas af hvem som helst. Men lika litet som en redan tryckt bok förlorade sitt eganderättsskydd derigenom, att författaren eller annan offentligen uppläste densamma, lika litet kunde en handskrift göra det.

§ 3.

Åt mom. 1 af denna § borde gifvas en förändrad lydelse, så att deraf mera tydligt framginge hvad med stadgandet åsyftades.

Då mom. 1 innefattade en närmare bestämning af hvad i de föregående §§:na vore stadgadt, men i de följande momenten afhandlades ett helt annat ämne, nemligen rättigheten att utgifva öfversättning af arbete, ansågs § 3 böra fördelas i två särskilda §§.

Beträffande nu rättigheten att utgifva öfversättning, så ansågs det gifvet att författare, som ännu ej genom tryck offentliggjort sitt arbete, utan hade detsamma endast i handskrift, borde, så länge arbetet sålunda vore otryckt, vara berättigad att, med andras uleslutande, låta arbetet utgifvas i öfversättning på annat språk, helst ingen annan än han eller hans rättsinnehafvare egde afgöra om handskriftens innehåll skulle öfverlemnas åt offentligheten, eller ej. Likaså ansågs att, då en författare haft den mödan och omsorgen för sitt verks spridning, att han samtidigt utgifver det på flera språk, han bör för någon tid, under hvilken hans egen öfversättning hinner mera spridas, kunna freda sig derifrån, att andra öfversätta arbetet till samma språk. Men deremot fans det vara betänkligt och kunna lända vår egen litteratur till allt för stort men, om skydd mot öfversättning till annat språk i vidsträcktare mån stadgades. Ett sådant skydd finge sin egentliga betydelse endast genom öfverenskommelser med främmande länder, och vid dessa öfverenskommelser skulle de öfvervägande fördelarne komma uländingen till godo, men olägenheterna falla på den svenska allmänheten. För ett folk, hvars språkområde vore så inskränkt, som det svenska, kunde icke ett band på öfversättningsfriheten undgå att verka hämmande på spridning af kunskap och upplysning. Behofvet för ett sådant folk att fullständiga sin egen litteratur med öfversättningar från utlandets bättre verk vore oändligt mycket större, än det som förefunnes hos folk med vidsträckt språkområde och betydligt rikhaltigare litteratur, än den svenska; och det kunde befaras å ena sidan att de utländska författarne skulle icke sällan fordra så höga arvoden för rättigheten att i svensk öfversättning utgifva sina arbeten, att vår inhemska litteratur komme att under skyddstiden sakna mångt värdefullt utländskt arbete, och å andra sidan att de utländska förläggarne i allmänhet icke skulle bjuda de svenska författarne någon motsvarande godtgörelse för rättigheten att öfversätta svenska arbeten. Vid sådant förhållande syntes det icke vara rådligt antaga lagförslagets vidsträcktare stadgande om skydd mot öfversättningar af tryckt arbete, och det så mycket mindre, som detta skydd, med afseende å vilkoren för dess tillgodonjutande och den föreslagna korta skyddstiden, ofta vore af tvifvelaktigt värde för författarne

sjelfva. Genom, att lemna öfversättningsrätten i allmänhet fri, vunnes ock den fördel, att Sverige och Norge i det hänseendet komme uti lika ställning till utlandet.

§ 4.

Med uteslutande af åtskilligt i denna § förekommande, som syntes öfverflödigt, borde åt §:n i öfrigt gifvas en förändrad lydelse, så att den åsyftade meningen med stadgandet tydligen framginge.

§ 5.

Då uti denna § några af de i § 6 förekommande stadganden förut-sattes, ansågos dessa §§ böra byta plats.

De i mom. 1 förekommande orden "derunder dock ej räknade staten eller menighet" ansågos böra utgå ur förslaget. Då det icke finnes något skäl att bestämma andra regler för öfverlåtelse och arf af den egendom någon har på grund af litterär eganderätt, än dem som gälla för annan egendom enligt allmän civillag, har stadgande härom på goda skäl intagits i förevarande §; men man har genom ofvannämnda ord gjort ett undantag från den allmänna regeln för de ytterst sällsynta fall att staten eller menighet genom danaarf eller på annat sätt blefve författares rättsinnehafvare. Sällan, om någonsin, torde det emellertid inträffa att, i fall författarerätt tillfölle staten eller menighet, denna skulle deraf vilja begagna sig; och om sådant någon gång skulle inträffa, har det allt för ringa betydelse, för att böra i lagstiftningen föranleda afvikelse för detta speciella fall från en eljest allmänt gällande rättsregel.

Sista stycket i §:n ansågos böra uppflyttas och sättas såsom särskildt moment näst efter mom. 1.

§ 6.

Denna § ansågos böra, för åstadkommande af större reda, få en i vissa delar förändrad lydelse.

I afseende å det sätt, på hvilket författaren till arbete, som utkommit anonymt eller under diktadt namn, borde gifva sig tillkänna, för att komma i åtnjutande af en vidsträcktare författarerätt, syntes det vara lämpligt att tillkännagifvandet, så vida det ej skedde å titelbladet till en ny upplaga, gjordes genom anmälan i justitiedepartementets expedition och tre gånger införd kungörelse i rikets officiella tidning.

Bestämmelsen derom att författare har uteslutande rätt till öfversätt-

ning af handskrift, och att denna rätt varar lika länge, som den att utgifva originalarbetet, ansågs kunna lämpligen införas i ett sammanhang.

§ 7.

Denna § ansågs, med hänsyn till de olika ämnen, som deri behandlas, böra sönderdelas i flera särskilda §§.

För sammanhangets skull borde hit uppflyttas det stadgande, som förekommer i näst sista momentet af förslaget 10 §.

Stadgandet derom, att mot eftertrycksförbudet jemväl brötes då öfversättare utan tillstånd låte sin öfversättning för annans anses, syntes lämpligen böra uteslutas.

Sista stycket, som innehåller föreskrift derom att, der arbete hvarken vore eller under närmast föregående fem år varit tillgängligt hos förläggare eller i bokhandeln, det stode en hvar fritt att deraf utgifva ny upplaga, ansågs böra ur förslaget utgå. Syftet med den tillämnade nya lagen vore att åt författare och hans rättsinnehafvare bereda en tryggad eganderätt till litterärt arbete under en i lagen bestämd tidrymd. Sedan regeln i detta afseende vore gifven, låge det i den stadgade eganderättens natur, att han borde vara orubbad och orubblig under den bestämda tiden. Ätminstone borde det fordras synnerligen viktiga orsaker för att häri göra ett undantag. Men det undantag, hvarom nu vore fråga, vore icke af något behof påkalladt, och saknade dessutom för det åsyftade ändamålet all praktisk betydelse, enär det fall svårligen lärer inträffa, att någon komme att förete bevis från förläggaren och samtliga bokhandlare i riket derom, att vid intet tillfälle under de fem senast förflutna åren boken funnits tillgänglig. Utan att således blifva till någon nytta för allmänheten eller spekulerande förläggare, komme stadgandet att för den rättmätige egaren utgöra en källa till ständigt oro, enär han från sin ståndpunkt måste befara såsom möjligt eller tänkbart att den nödiga bevisningen åstadkommes, och att till följd deraf eganderätten kunde varda honom beröfvad. Stadgandet vore felaktigt äfven derutiinnan, att det grundade förlust af eganderätt på en tillfällig omständighet och på en lös förutsättning derom, att egaren öfvergifvit sin rätt. Många skäl kunde finnas för egaren att uppskjuta utgifvandet af en ny upplaga, utan att deruti låge någon uraktlåtenhet mot allmänheten eller någon tanke att uppgifva en laglig rättighet, — såsom brist på medel för tillfället att ombesörja en ny upplaga, bristande allmän efterfrågan på verket och deraf saknad anledning att antaga tidpunkten ännu vara inne för en ny upplagas utgifvande. På grund häraf och då undantagsbestämmelsen skulle vid tillämpningen blifva förenad med särdeles stora svårigheter, ansågs, såsom redan är nämnt, ifrågakvarande stycke böra utgå ur förslaget.

§ 10.

I mom. 1 stadgas, bland annat, att, om arbete vore olagligt allenast till en del, som ej kunde frånskiljas, denna del skulle göras obrukbar för spridning. Detta förfaringssätt att makulera eller bortklippa vissa blad, eller på annat sätt göra dem obrukbara för spridning, och sedan låta upplagan i sådant skick utgå bland allmänheten, ansågs icke lämpligt, utan borde i stället införas ett stadgande, som uttryckte att om arbete vore olagligt allenast till en viss afskild del af det hela, såsom ett häfte eller ett band, skulle den allmänna föreskriften om upplagans förlust och skyldighet att ersätta värdet af felande exemplar, tillämpas endast på denna del.

Åt mom. 3, angående beräkning af skada, då därför i allmänhet bestämda grunder ej kunde tillämpas, borde gifvas en förändrad lydelse, som mera öfverensstämde med motsvarande föreskrift i förordningen den 20 Juli 1855.

Om uppflyttning af mom. 4 till annan plats vore här ofvan redan nämndt. Mom. 5 borde nedflyttas till kapitlet 4 och få plats såsom särskild § näst efter § 14.

§ 13.

Förevarande lag ansågs icke böra i det ämne, hvarom här vore fråga, innehålla andra eller mera omfattande föreskrifter, än motsvarande stadgande i den fortfarande bestående lagen om efterbildning af konstverk den 3 Maj 1867; och borde följaktligen senare delen af §:n från och med orden "eller till" utgå.

§ 14.

Det här föreslagna medgifvandet för konungen att vid afhandlingar med främmande makter utsträcka den i allmänhet gällande tiden för skydd mot öfversättning ansågs icke lämplig. Civillagen borde, så vidt möjligt, vara oberoende af administrativa beslut; och allra minst borde det vara medgifvet att, såsom här föreslagits, i administrativ väg *utan begränsning* göra ändring i civillagens tidsbestämmelse. Af det föreslagna stadgandet kunde lätt blifva en följd att den civila lagens föreskrift uti ifrågavarande hänseende stode kvar utan betydelse, och att hvad som verkligen vore gällande i fråga om civila rättigheter och skyldigheter i afseende å öfversättning från eller till främmande språk, finge sökas i konventioner med utländska makter, samt blefve helt olika för det ena främmande språket än för det andra. Omförmälda

medgifvande ansågs derföre böra uteslutas ur förslaget, äfven om icke, såsom ofvan blifvit hemställt, den föreslagna inskränkningen i rättigheten att öfversätta från främmande språk skulle till större delen förfalla.

§ 16.

Utan särskild föreskrift stode det domstolen öppet att, när han funne för godt, infordra sakkunnige personers eller myndigheters yttrande. Det föreslagna stadgandet härutinnan vore sålunda obehöfligt och så till vida missledande, som det kunde anses innebära att en sådan rättighet för domstolen i andra fall då särskild tillåtelse saknades, ej funnes till. Vidare syntes det icke vara hvarken behöfligt eller lämpligt att specielt för denna författnings tillämpning, hvilken ej borde vara svårare, än tillämpningen af författningar i allmänhet, bilda ett slags jury, hvilkens svar skulle lända domstolen till efterrättelse vid målens afgörande, och det så mycket mindre som det skulle bero på parternas godtycke om denna utväg att slita tvistefrågan finge tillåtas eller ej, och det sålunda lätt kunde inträffa att den ej finge tillåtas just uti mera invecklade eller vidlyftiga frågor. Föresvarande § ansågs derför böra ur förslaget utgå. Skulle emellertid Kongl. Maj:t likväl finna ett stadgande i den föreslagna syftningen böra finnas, borde åt detsamma gifvas en förändrad redaktion mot hvad förslaget innehåller, så att derigenom bestämdes: att då tveksamt vore, om genom viss erkänd eller bevisad gerning eftertryck skulle anses hafva skett, Rätten egde infordra yttrande i ämnet från sakkunnig offentlig myndighet eller enskild person; att, om i detta fall parterne hellre ville skjuta spörsmålet under gode män och de utfäste sig å ömse sidor att åt desses beslut nöjas, det vore tillåtet; att Rätten borde uppställa den eller de frågor, hvarå gode männen skulle afgifva svar; samt att detta svar komme att lända till efterrättelse vid målets slutliga afgörande.

För att närmare åskådliggöra nu nämnda anmärkningar jemte andra, här ofvan icke särskildt omförmälda, men nödiga ansedda ändringar i förslaget, skulle här bifogas följande, med förslaget i öfrigt öfverensstämmande

Utkast.

Kap. 1.

Om eftertryck.

§ 1.

Författare vare berättigad att, med andras uteslutande, låta genom tryck mångfaldiga sitt arbete, ehvad det förut blifvit genom tryck offentliggjordt eller förefinnes endast i handskrift.

§ 2.

Såsom författare enligt § 1 anses jemväl dels tonsättare för hans musikaliska kompositioner, dels ock den, som utfört geografiska, topografiska eller naturvetenskapliga teckningar eller andra afbildningar, hvilka icke äro att betrakta såsom egentliga konstverk, för sådant hans arbete.

§ 3.

Den enligt § 1 författare tillerkända uteslutande tryckningsrätt för arbete innebär äfven rätt att med andras uteslutande låta genom tryck mångfaldiga öfverflyttning af detta arbete på annan munart af det språk, hvarpå arbetet ursprungligen är författadt; och anses svenska, norska och danska språken i detta hänseende för samma språk.

§ 4.

Författare, som ännu ej genom tryck offentliggjort sitt arbete, vare, så länge arbetet sålunda är otryckt, berättigad att, med andras uteslutande, låta arbetet utgifvas i öfversättning på annat språk.

Arbete, som samtidigt utgifves på flera språk, vare ock fredadt från öfversättning till något af dessa språk, derest det samtidiga utgifvandet tillkännagifves på titelbladet.

§ 5.

Den, som öfversätter arbete från annat språk och enligt denna lag eger att öfversättningen genom tryck utgifva, anses för denna sin öfversättning såsom författare.

För periodisk skrift eller arbete, till hvilket flera lemnat bidrag, anses utgifvaren såsom författare.

§ 6.

Uteslutande rätt att genom tryck mångfaldiga arbete gäller för författarens lifstid och derutöfver i femtio år från slutet af det år, hvarunder han aflider. Dessa femtio år räknas, i fall flera personer äro att anse såsom författare till arbetet utan att hvardera uppträdt för viss afskiljbar del, från slutet af den längst lefvandes dödsår.

Utgifves arbete af vetenskapligt samfund eller eljest af förening, der personlig författarerätt ej kommer i fråga, eller utkommer arbete efter författarens död, eger uteslutande tryckningsrätten bestånd i femtio år från slutet af det år, hvarunder arbetet först offentliggjordes. Lag samma vare om arbete utkommer anonymt eller under diktadt namn, så framt ej författaren under sin lifstid och medan skyddstiden ännu varar, gifver sig tillkänna antingen å titelbladet till en ny upplaga, eller ock genom anmälan i justitiedepartementets expedition och tre gånger införd kungörelse i offentliga tidningen, i hvilket fall skyddstiden räknas enligt mom. 1 af denna §.

Utgifves arbetet i flera afdelningar, som bilda ett helt, anses det i afseende å tiden för det skydd, hvarom i denna § är fråga, hafva utkommit först med slutafdelningen, dock sålunda att, derest tre år förflutit emellan utgifvandet af två afdelningar, tiden för de tidigare utkomna afdelningarne räknas från slutet af det år, hvarunder den sista bland dem utkom.

Författares rätt enligt § 4 mom. 2 gäller i fem år från utgången af det år då arbetet utgafs.

§ 7.

Författare må med eller utan vilkor och inskränkning öfverlåta sin rätt på en eller flera. I den mån sådan öfverlåtelse ej skett genom aftal eller testamente, gånge, vid författarens fränfalle, sagda rätt öfver till den eller dem, som enligt lag äro hans rätts innehafvare.

Den som erhållit förlagsrätt till ett arbete må ej, utan uttryckligt medgifvande af författaren, deraf utgifva mer än en upplaga om högst ett tusen exemplar.

Så framt ej annorlunda är aftaladt, vare den, som låtit sitt arbete intagas i periodisk skrift eller sådan samling af flera personers bidrag, som omtalas i sista punkten af § 5, deraf ej hindrad att, sedan ett år förflutit från det år, hvarunder första offentliggörandet egde rum, låta arbetet särskildt utgifvas.

§ 8.

Så vida ej i Tryckfrihetsförordningen eller i denna lag är annorlunda stadgadt, anses som eftertryck och förbjudes all utan rättegandes tillstånd företagen tryckning, helt och hållet eller delvis, af annans skrift, af dermed enligt § 2 jemförligt arbete och af annans öfversättning så länge stadgad skyddstid derför ej förflutit.

Icke varder eftertryck lofligt derföre att med det missbrukade arbetet vidtagas oväsentliga förändringar, tillägg eller uteslutningar, så länge återgifvandet till innehåll och framställning bibehåller egenskap af kopia, ej heller derigenom att det olagliga arbetet varit afsedt att spridas utom riket.

Såsom eftertryck anses jemväl då utan tillstånd förläggare eller den, som på honom öfverlåtit tryckningsrätt, föranstaltar tryckning, som står i strid mot förlagsaftalet, eller öfversättning sker till förfång för den författare i detta hänseende tillkommande rätt.

§ 9.

Uteslutande rätt att mångfaldiga arbete genom tryck vare dock ej till hinder för någon att begagna samma arbete vid frambringande af nya alster; och förty skall det, under vilkor att i det nya verket dess sjelfständiga del är det väsentliga, till hvilket det lånade sluter sig såsom utredande bihang, vara tillåtet att ur tryckt arbete:

1:o) ordagrant eller i sammandrag anföra delar deraf, som åberopas till bevis eller upptagas till granskning, belysning eller vidare bearbetning;

2:o) intaga ej blott delar af arbeten, utan jemväl hela skrifter af mindre omfång i sådana samlingar ur flera arbeten, som göras för att tjena vare sig till undervisning i läsning, musik eller teckning, till bruk vid gudstjensten, eller till historisk framställning och dylikt;

3:o) aftrycka ord såsom text till musikaliskt arbete, så vida båda tryckas i sådant sammanhang att under hvarje notrad sättas de textrader, till hvilka den förra anvisar melodi.

§ 10.

Ej heller skall såsom eftertryck anses, då i periodisk skrift införas insända anonyma uppsatser, eller stycken, hemtade ur andra periodiska skrifter; men bestå dessa senare stycken af vetenskapliga afhandlingar eller af vittra arbeten vare sig i bunden eller obunden stil, eller äro de af större omfång och berättande innehåll, såsom reseskildringar och så kallade korrespondensartiklar, må de ej införas om förbehåll mot eftertryck är gjordt vid styckets början.

§ 11.

I alla de fall, då efter hvad i §§ 9 och 10 sägs, aftryck eller anförande göres ur annans arbete, bör hans namn, om det är offentliggjordt, men eljest den nyttjade källan uppgifvas.

Kap. 2.

Om olofligt uppförande af dramatiskt eller dramatiskt-musikaliskt arbete.

§ 12.

Dramatiskt eller dramatiskt-musikaliskt arbete må ej offentligt uppföras utan samtycke af författaren eller den, som enligt denna lag har författares rätt; dock stånde det fritt att sådant arbete offentligt föredraga utan scenisk utstyrsel.

Så framt ej annorlunda är aftaladt, medför samtycke, som nämndt är, för den, som det erhållit, rätt att uppföra arbetet så ofta han för godt finner, men ej att öfverlåta rättigheten på annan.

Arbetets egare vare, såvida ej annorlunda är aftaladt, icke förment att lemna slikt samtycke åt flera. Har egaren åt någon lemnat uteslutande rätt att uppföra arbetet, men denne under fem på hvarandra följande år ej begagnat sig deraf, är egaren oförhindrad att lemna samtycke äfven åt andra. I afseende å redan gjorda medgifvanden räknas nämnda tidrymd af fem år från utgången af det år, hvarunder denna lag träder i kraft.

§ 13.

Författares eller öfversättares rätt i det afseende, hvarom här är fråga, gäller för hans lifstid; dock att, om han låtit arbetet utgifvas i tryck,

men affider innan fem år förflutit efter det, då tryckningen skedde, hans sterbhusdelegare njuta sagda rätt till godo under den tid, som af de fem åren kan återstå. Har författaren eller öfversättaren ej gifvit sig tillkänna, vare det, sedan fem år förflutit från det år, under hvilket arbetet först uppfördes eller genom tryck offentliggjordes, en hvar tillåtet att samma arbete uppföra.

Kap. 3.

Om påföljd af denna lags öfverträdande.

§ 14.

Den som emot denna lag gör sig skyldig till eftertryck, straffes med böter från och med tjugu till och med ett tusen kronor.

Derjemte hafve han till målsegaren förbrutit upplagan och ersätte honom värdet af de exemplar deraf, som ej finnas i behåll, beräknadt efter boklådspriset för exemplar af den senast utgifna rättmätiga upplagan. Är arbete olagligt allenast till en viss afskild del af det hela, skall hvad här är stadgadt tillämpas endast på denna del.

För den som i strid mot lagen uppför eller låter uppföra dramatiskt eller dramatiskt-musikaliskt arbete vare bot som ofvan är sagdt; och skall han i skadestånd till målsegaren utgifva hela det belopp, som vid tillfället influtit, utan afdrag för några kostnader eller för hvad som af inkomsten kan belöpa på annat stycke, som vid samma tillfälle blifvit uppfördt.

Kunna nu sagda grunder för beräkning af skada genom eftertryck eller uppförande af dramatiskt eller dramatiskt-musikaliskt arbete icke följas, varde skadeståndet bestämdt efter annan grund, som pröfvas skälig. Lägsta belopp, hvartill skadestånd må sättas, vare femtio kronor.

§ 15.

Alla uteslutande för den olofliga tryckningen användbara materialier, såsom stereotyp- och andra plåtar, samt formar, så ock för olagligt uppförande af dramatiskt eller dramatiskt-musikaliskt arbete gjorda afskrifter skola tagas i beslag; och varde, der ej parterne annorlunda öfverenskomma, med det i beslag tagna så förfaret att missbruk dermed ej kan ske.

§ 16.

För öfverträdelse af stadgandet i § 11 vare straffet böter, högst ett hundra kronor.

§ 17.

Hvad nu är stadgadt, angående straff, skadestånd och egendoms förlust, gälla ock i tillämpliga delar för den som, med vetskap om ett arbetes olaglighet, det till salu håller eller i riket till försäljning inför.

Kap. 4.

Allmänna bestämmelser.

§ 18.

Denna lag tillämpas ej blott på svensk medborgares arbete, utan jemväl på utländings verk som utgifves af svensk förläggare; och kunna lagens bestämmelser, under förutsättning af ömsesidighet, af Konungen förklaras delvis eller helt och hållet gälla äfven för annat lands medborgares arbeten, som icke af svensk förläggare utgifvas.

§ 19.

Eges arbete af flera, skall samtycke, som erfordras för att tryckning eller offentligt uppförande lagligen må ske, lemnas af en hvar bland dem; dock vare i fråga om dramatiskt-musikaliskt arbete tillfyllestgörande att, då texten är det hufvudsakliga, samtycke lemnas af dennas författare och, i motsatt fall, af tonsättaren.

§ 20.

Åtal för öfverträdelse af denna lag må ej anställas af annan än måls-egande.

§ 21.

Härigenom upphäfväs förordningarne den 20 juli 1855, angående förbud emot offentligt uppförande utan egarens tillstånd af svenskt dramatiskt eller för skådeplatsen författadt musikaliskt arbete, samt den 20 Mars 1876, angående eganderätt till skrift; och tillämpas denna lag på redan offentliggjorda arbeten, dock att de, vid den tid lagen träder i kraft, befintliga exemplar, som efter äldre lag lofligen tillkommit, framgent må säljas, och att förseelser, begångna före nämnda tid, bedömas efter då gällande stadganden, så framt deruti utsatt påföljd är lindrigare än den, som i denna lag bestämmes.

På grund af hvad sålunda är vordet anfördt och då förslaget dessutom torde böra i afseende å formen undergå en större omarbetning, ansågo Högsta Domstolens fleste Ledamöter sig böra afstyrka det remitterade förslaget.

Justitierådet Carleson förklarade, att han i afseende å det hufvudsakliga af de i ofvanberörda utlåtande upptagne anmärkningarne mot förslaget biträdde desamma.

2:o)

Förslaget till förordning, hvarigenom lagen angående efterbildning af konstverk göres tillämplig jemväl å tryckt sådan efterbildning.

Högsta Domstolen lemnade förslaget utan anmärkning.

Ex protocollo

G. W. Westberg.

*Protokoll öfver ett Justitiedepartements-ärende, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms
Slott den 19 Januari 1877,*

i närvaro af:

Hans Excellens Herr Statsministern Friherre DE GEER,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena BJÖRNSTJERNA,
Statsråden: LAGERSTRÅLE,
 THYSELIUS,
 CARLSON,
 Friherre ALSTRÖMER,
 WEIDENHIELM,
 LOVÉN,
 Friherre VON OTTER,
 FORSSELL;
Justitieråden: WRETMAN,
 VON SEGEBADEN.

Herr Statsministern och Chefen för Justitiedepartementet anmälde i underdånighet, att, till åttlydnad af Kongl. Maj:ts den 9 sistlidne Juni meddelade nådiga beslut, Högsta Domstolen afgifvit inforordadt utlåtande öfver särskilda inom Justitiedepartementet utarbetade förslag dels till lag angående eganderätt till skrift, dels ock till förordning, hvarigenom lagen angående efterbildning af konstverk den 3 Maj 1867 göres tillämplig jemväl å tryckt sådan efterbildning.

Efter att hafva redogjort för de inom Högsta Domstolen enligt dess protokoll den 24 sistlidne November afgifna yttranden, anförde Herr Statsministern:

”Under erinran att de i Tryckfrihetsförordningen förekommande bestämmelser angående eganderätt till skrift behöfde i väsentlig mån omarbetas och tillökas med nya stadganden, och att, då de för ändamålet erforderliga stadganden icke kunde hänföras till den offentliga rätten eller lämpligen inrymmas i nuvarande Tryckfrihetsförordning, men de å andra sidan icke heller kunde, såsom stridande mot densammas bestämmelser, utan förändring deri antagas, första nödiga steget till vinnande af hvad som åsyftades vore att allt, som rörde den litterära eganderätten, blefve från Tryckfrihetsförordningen afskiljdt, framställde Eders Kongl. Maj:t i nådig proposition till 1873 års Riksdag förslag till en förändrad lydelse af Tryckfrihetsförordningens § 1 mom. 1, 3 och 9, enligt hvilken de stadganden angående eganderätt till skrift, som förekommo i 9 mom. af nämnda §, borde derifrån uteslutas och i stället intagas en föreskrift att angående sådan eganderätt skulle gälla, hvad som stadgades i särskild lag, stiftad i den ordning 87 § Regeringsformen föreskrefve. Detta grundlags-ändringsförslag blef utaf 1876 års Riksdag slutligen pröfvadt och antaget. Något förslag till ny lag angående den litterära eganderätten kunde dock ej, såsom afsedt varit, till nyssnämnda riksdag framläggas, enär de i förevarande ämne inom Justitie-departementet uppgjorda lagförslag då icke hunnit undergå slutlig granskning. Vid sådant förhållande och enär genom grundlags-ändringsförslagets antagande en lucka i lagstiftningen skulle uppstått, såvida icke genom en civillag de stadganden om eganderätt till skrift, som uteslötos ur Tryckfrihetsförordningen, bibehållits vid gällande kraft, till dess en fullständigare lag hunne komma till stånd, utfärdades, i enlighet med Eders Kongl. Maj:ts af Riksdagen bifallna förslag, förordningen den 20 Mars 1876, hvarigenom nyssberörda stadganden blefvo såsom civillag tills vidare bibehållna. Nu har emellertid den slutliga granskningen utaf de omförmälda förslagen egt rum, och i detta afseende förefinnes således ej vidare något hinder för att få den hittills gällande, i många afseenden föråldrade och ofullständiga lagstiftningen angående den litterära eganderätten utbytt mot en ny, mera tidsenlig och fallständig.

Hvad då först beträffar förslaget till *lag angående eganderätt till skrift*, så har detsamma, i följd af de inom Högsta Domstolen framställda anmärkningar, blifvit omarbetadt till hufvudsaklig öfverensstämmelse med det af Högsta Domstolen uppgjorda utkast till lag i ämnet. Då jag nu för Eders Kongl. Maj:t framlägger det sålunda reviderade förslaget, torde det tillåtas mig att lemna en kortfattad redogörelse för grunderna till detsamma och de viktigaste af dess särskilda stadganden.

Vid förslagets utarbetande har i främsta rummet ledning hemtats från den Norska lagen af den 8 Juni 1876 “om Beskyttelse af den saakaldte Skrifteiendomsret”, jemte de af Assessoren Bachke författade motiv till samma lag. Vidare hafva rådfrågats den Danska lagen af den 29 December

1857 "om Eftertryck m. in.", med deri genom lagarne af den 23 Februari 1866 och den 21 Februari 1868 gjorda ändringar, äfvensom lagen af den 11 Juni 1870 "betreffend das Urheberrecht an Schriftwerken, Abbildungen, Musikalischen kompositionen und dramatischen Werken", hvilken lag utfärdats för Nordtyska förbundet, men numera gäller för hela Tyska riket.

Med lagförslaget åsyftas att närmare bestämma det skydd, som bör tillkomma den, som utfört vissa slag af andligt arbete. Förslaget afhandlar således en del af eganderätten till immateriella ting (geistiges Eigentum, propriété littéraire, artistique et industrielle.)

Den ifrågavarande eganderättens föremål indelas vanligen i tre grupper, allt efter som fältet för den ideela verksamheten utgör litteraturen, konsten eller industrien. Till första gruppen räknas skrifter, musikalier, kartor, ritningar, som hafva ett öfvervägande undervisande syfte, och vissa muntliga föredrag. Inom denna grupp äro dramatiska och musikalskt-dramatiska (inom en del lagstiftningar äfven rent musikaliska) arbeten på tvåfaldigt sätt skyddade, nemligen både mot eftertryck och mot offentligt uppförande. Till andra gruppen hänföras den bildande konstens verk (skulpturarbeten och målningar) samt de reproducerande konsternas alster (koppar och stålstick, etsningar, träsniderier, fotografier o. d.); och till tredje gruppen slutligen tekniska uppfinningar, varumönster, fabriksmärken, o. s. v.

Det skydd, som kommer de i tredje gruppen omförmälda föremål till godo, bestämmas genom patentlagstiftningen m. m. och faller utom förslagets område. Icke heller omfattar förslaget den andra gruppen — föremålen för den artistiska eganderätten. Denna rätt och den litterära eganderätten hvila visserligen ytterst på samma grund och erbjuda äfven i de former, hvilka de sedermera inom lagstiftningarne erhållit, åtskilliga likheter, men å andra sidan förefinnas dock dem emellan väsentliga olikheter. Så t. ex. måste, med hänsyn dertill att kopieringen af ett konstverk på fri hand eller genom kopparstick och dylikt kräfver särskild skicklighet hos den kopierande och således kan leda till frambringandet af särskilda kopior af olika individuellt värde, under det att litterära alster mångfaldigas endast på mekanisk väg, förhållandet mellan originalet och kopiorna deraf uppfattas helt olika vid den artistiska och den litterära eganderätten. Man har derföre inom flera länder, såsom England, Tyskland, Danmark och Norge, afhandlat dem i särskilda lagar. Hvad särskildt Tyskland angår, hade man 1870 försökt att i ett lagförslag sammanföra stadgandena angående den litterära och den artistiska eganderätten, men detta rönt motstånd, och endast den del af förslaget, som afsåg litterär eganderätt, antogs såsom lag. Härtill kommer att vi angående den artistiska eganderätten redan ega en lag, som är temligen ny och, mig veterligen, ej gifvit anledning till någon klagan.

Lagen den 3 Maj 1867 angående efterbildning af konstverk skulle således fortfarande förblifva gällande, utan annan ändring än att, på sätt det af mig nu jemväl framlagda förslag till särskild förordning innehåller, lagen göres tillämplig äfven å *tryckt* efterbildning af konstverk.

Det är således endast den första af ofvannämnda tre grupper, som lagförslaget afhandlar, eller den litterära eganderätten. Den nya lagen skulle ersätta förordningarne den 20 Mars 1876, angående eganderätt till skrift, och den 20 Juli 1855, angående förbud emot offentligt uppförande utan egarens tillstånd af svenskt dramatiskt, eller för skådeplatsen författadt musikaliskt arbete. Anledningen dertill att den senare förordningen ansetts icke kunna bibehållas har varit, att den hvarken stadgar straff för öfverträdande af dess bestämmelser eller innehåller något om internationel reciprocitet. Inom de främmande lagstiftningarne finnas ock de ämnen, dessa båda förordningar afhandla, sammanförda uti samma lag.

Med hänsyn dertill att författarens rätt öfver sitt arbete icke helt och hållet, till begreppet, sammanfaller med annan eganderätt, utan att deri ingå äfven rent personliga intressen, hvilka måste beaktas — så t. ex. torde, innan författaren ännu offentliggjort sitt arbete, rättigheten att öfver detsamma förfoga icke kunna blifva honom genom utmätning fräntagen — skulle det visserligen vara riktigast att för nya lagen välja en titel, öfvensstämmande med den som Tyska lagen erhållit (lag om författarerätt till skrift, "Gesetz betreffend das Urheberrecht an Schriftwerken etc.), men då Tryckfrihetsförordningen hänvisar till särskild lag angående "*eganderätt* till skrift", torde denna titel, hvilken således redan finnes i lag begagnad, böra användas.

I 1 § uppräknas föremålen för det litterära skyddet. Här möter först frågan, om ordet *skrift* i nya lagen skall erhålla den särskilda bemärkelse, hvarunder det förekommer i Tryckfrihetsförordningen (allt som genom tryck lägges under allmänhetens ögon), eller den, som ordet har i allmänna lagen och språkbruket. I förra fallet skulle konstverk, fortfarande som hittills, lika med litterära alster skyddas mot efterbildnings mångfaldigande genom tryck, men sådant torde ej vara lämpligt, ty skyddet för ett konstverk blifver då mycket varaktigare, om mångfaldigandet sker genom tryck, än om det åstadkommes på annan mekanisk väg eller genom fotografi eller afgjutning. Genom 1867 års lag kunde icke göras någon ändring af de bestämmelser, som då funnos i Tryckfrihetsförordningen, angående skyddstiden i fråga om konstverks mångfaldigande genom tryck, men sedan det då befintliga hindret numera upphört, finnes ej vidare giltigt skäl för olika skydd mot mångfaldigande på ena eller andra sättet. Härtill kommer, att Tryckfrihetsförordningens definition är i allt fall så oegentlig, att den väl icke bör upprepas i en ny lag. I lagförslaget hänföras derföre under ordet

skrift, utom hvad dermed af alla förstås, endast vissa särskildt uppräknade alster af andlig verksamhet, och deribland äro genom tryck mångfaldigade efterbildningar af konstverk icke upptagna. Genom det af mig förut omförmälda författningsförslaget skulle dessa senare i stället komma att falla under 1867 års lag om den artistiska eganderätten.

Det skydd, som författare åtnjuta för sin skrift, är, enligt flera främmande lagar, utsträckt till mångfaldigande icke allenast genom tryck utan äfven på annan mekanisk väg. Då likväl tryck omfattar gravyr och litografi samt andra dylika med tillhjälp af press tillkomna alster, men deremot icke fotografier, som tillkomma på kemisk väg, torde det under närvarande förhållanden sakna praktisk betydelse, om lagen skulle göras gällande jemväl för mångfaldigande på annan mekanisk väg än genom tryck. Detta gäller äfven om afskrifning, som, om den är afsedd att ersätta tryck och således är företagen i syfte att sprida afskrifterna, i Tyska lagen likställes med mångfaldigande genom tryck. I likhet med nu gällande lag afser derföre förslaget endast mångfaldigande genom tryck.

De i 2 mom. af 1 § uppräknade alster af andlig verksamhet, hvilka skulle hänföras till skrifter, åtnjuta äfven enligt de främmande lagarne enahanda skydd som skrifter. Dessa lagar upptaga derjemte såsom skyddade vissa muntliga föredrag, och uti det inom Justitiedepartementet först uppgjorda förslaget hade ock ett stadgande i sådant syfte blifvit intaget. I enlighet med Högsta Domstolens hemställan har dock detsamma blifvit uteslutet. Om jag än med hänsyn till motsvarande stadganden i flera främmande lagar, icke kan antaga det vara med öfvervinnerliga svårigheter förenadt att i vissa fall skydda det endast muntligen uttalade ordet mot eftertryck, så finner jag likväl en lagstiftning derom under våra nuvarande förhållanden icke vara af behovet oafvisligen påkallad.

I fråga om öfversättningsrätten står vår nuvarande lagstiftning på samma ståndpunkt, som förut varit den allmänna, eller att denna rätt bör vara fri för en hvar. Under senare tider har en annan åsigt gjort sig nästan lika allmänt gällande, nemligen att författarens rätt öfver alstren af hans andliga verksamhet bör vara fullständig och ej inskränkt blott till det språk, hvari han sjelf klädt sina tankar. Denna åsigt utgår från omsorgen om *författarens* intresse, och kan ega särskild betydelse för författare å andra än de stora kulturspråken. Det språk, hvarå originalet skrives, har ett jemförelsevis ringa område och afsättningen af sjelfva originalet kan derföre ej blifva synnerlig stor, men om författarens rykte är stadgadt, kan en öfversättning af hans skrift till Franska, Tyska eller Engelska påräkna publik inom

hela den bildade världen, och till följd deraf, om öfversättningsrätten är författaren förbehållen, möjligen bereda honom en vida större ekonomisk fördel än han kan påräkna af originalet. Inom Franska lagstiftningen är öfversättning alldeles likställd med eftertryck, men inom andra länder har man ej ansett sig kunna gå så långt. Det finnes nemligen i förevarande fråga en annan faktor, som måste beaktas bredvid författareintresset — vigten för ett land, att utlandets bättre litterära alster så snart som möjligt blifva tillgängliga äfven för det stora flertal af befolkningen, som ej förstår annat språk, än sitt eget; och af detta skäl har man ej trott sig kunna gifva författaren lika ovillkorligt och lika varaktigt skydd mot öfversättning som mot eftertryck, utan åtnöjt sig med att föreskrifva, att en författare, som förbehåller sig uteslutande rätt att öfversätta sin skrift och inom viss kort tid utger denna öfversättning, skall under några få år vara skyddad mot vidare öfversättningar till samma språk. På denna ståndpunkt står den Tyska lagen, hvilken stadgar, att den af författaren ombesörjda öfversättningen skall hafva börjat utkomma inom ett år och hafva fullständigt utgifvits inom tre år efter utgången af det år, hvarunder originalet utkommit. Det inom Justitie-departementet först uppgjorda förslaget innehöll ock ett härmed analogt stadgande, med endast den olikhet att tiderna för öfversättningens utgifvande voro ännu kortare. Högsta Domstolen har emellertid enhälligt afstyrkt detta stadgande och såsom sin åsigt uttalat, att öfversättningsrätten enligt regel borde vara fri. Det skäl härför, som Högsta Domstolen företrädesvis framhållit, eller den skada, som ett öfversättningsskydd kan tillfoga vår egen litteratur, är också tvifvelsutan synnerligen beaktansvärdt och väger måhända mera än det gagn, som från en motsatt synpunkt förmenas blifva tillskyndadt litteraturen derigenom att förläggare af öfversättningar sättas i tillfälle att försäkra sig emot konkurrens och till följd deraf kunna bekosta goda öfversättningar som kräfva mera tid och äro dyrare än dåliga. Men det är äfven en annan, af Högsta Domstolen vidrörd omständighet, som torde böra föranleda det ifrågasatta stadgandets borttagande, och det är, att, om man icke vill taga steget fullt ut såsom i Frankrike, utan efter Tysklands föredöme stadga vilkor för skyddets tillgodonjutande, dessa vilkor torde göra det föreslagna skyddet af en ganska tvifvelaktig nytta för författarne sjelfva. Skyddet skulle nemligen göras beroende deraf, att författaren ej blott uttryckligen förbehåller sig öfversättningsrätt, utom ock inom en mycket kort tid utgifver början af den förbehållna öfversättningen samt sedermera inom viss tid fulländar densamma, och under denna korta tid blefve det sannolikt för de flesta författare

förenadt med svårighet att uppgöra aftal i främmande land om en öfversättnings utgifvande och sedermera få detsamma verkställt. Å andra sidan har alltid en författare, som antager att hans skrift skall få afsättning och vill skydda sig mot öfversättning till annat språk, den utvägen öppen, att samtidigt utgifva skriften på båda språken. Enligt det nu framlagda förslaget är således, i enlighet med Högsta Domstolens hemställan, öfversättningsrätten i allmänhet fri. Härigenom vinnes äfven öfverensstämmelse med Danmark och Norge. Ut i förslaget till Norska lagen af 1876 fanns visserligen ett med Tyska lagens bestämmelse i ämnet likartadt stadgande, men detta uteslöts vid den slutliga granskning förslaget undergick, innan det framlades för Stortinget.

Den nu uttalade grundsats om fri öfversättningsrätt är dock ej ovilkorlig utan underkastad inskränkningar eller undantag. Sålunda är föreslaget i 2 §, att författarerätten ock innefattar uteslutande rätt att utgifva skriften i öfversättning från en till annan munart af samma språk, och i 3 §, att skrift, som samtidigt utgifves på flera språk, anses såsom författad på hvarje af dessa. Hvad särskildt vidkommer bestämmelsen i 2 §, att de tre nordiska tungomålen skola betraktas såsom olika munarter af samma språk, så återfinnes detta stadgande ordagrant i Norska lagen.

Ett annat undantag från öfversättningsfriheten — men hvilket ansetts lämpligare hafva sin plats i sammanhang med förbudet mot eftertryck och derföre blifvit flyttadt till 10 § — är stadgandet, att man ej får utgifva öfversättning af annans otryckta skrift. Så länge ett arbete ännu förefinnes blott uti handskrift, tillkommer det under den lagliga skyddstiden ensamt författaren sjelf eller hans arvingar att bestämma, om och på hvad sätt arbetet skall offentliggöras, och det måste således vara lika förbjudet att utan vederbörandes tillstånd utgifva en handskrift i öfversättning, som att utgifva den på originalspråket. Deremot torde det ej vara nödigt att upptaga det i Tyska och Norska lagarne förekommande förbud mot öfversättning till levande språk af skrift, som förut utkommit å dött språk. Denna bestämmelse, som ej heller återfinnes inom Danska lagstiftningen, skulle sannolikt hos oss sakna praktisk betydelse.

Den i 4 § uttalade grundsats, att den, som öfversätter en skrift, njuter för sin öfversättning författarerätt, återfinnes i Tryckfrihetsförordningen, men har nu, i likhet med hvad ock i Norska lagen finnes iakttaget, blifvit närmare bestämd sålunda, att öfversättningen skall vara rättmätig. Från förordningen den 20 Mars 1876 har intagits bestämmelsen, att utgifvandet af en öfversättning ej utesluter annan

från konkurrerande verksamhet, blott ej den förra öfversättningen aftryckes.

Från den allmänna regeln, att författaren till en skrift har utslutande rätt att öfver densamma förfoga, har man utaf praktiska skäl allmänt funnit nödigt att stadga ett undantag till förmån för utgifvare af periodiska skrifter och så kallade samlingsverk, i så måtto att, bredvid hvarje medarbetares författarerätt till sitt särskilda bidrag, åt utgifvaren inrymmes en särskild författarerätt till verket, såsom *helhet* betraktadt, och att medarbetarnes rätt, der ej annorlunda uttryckligen aftalats, underordnas utgifvarens rätt derutiinnan, att de först sedan en viss tid förflutit efter deras bidrags första offentliggörande få sjelfva utgifva dem. Stadgandena härom, hvilka öfverensstämma med Norska lagen och återfinnas uti Högsta Domstolens utkast uti 5 § 2 mom. och 7 § 3 mom., hafva blifvit sammanförda uti det nu framlagda förslaget 5 §.

Enligt Danska och Norska lagarne är en författare berättigad att genom testamente förfoga öfver sin författarerätt utan afseende å arvinges laglott, och, för den händelse att han icke under sin lifstid afhändt sig författarerätten eller genom testamente deröfver förordnat, utan rättigheten således vid hans frånfalle skall öfvergå till arvingarne, uppställa nämnda lagar en särskild arfsföljd, inskränktare än den vid arf i allmänhet stadgade, så att inga fjärmare arvingar, än maka, barn, föräldrar och syskon äro arfsberättigade. Norska lagen tillägger, att författarerätten skall öfvergå till nämnda arvingar »uden Hensyn til Boets Tilstand», och har dermed inlåtit sig på den vanskliga frågan om den rätt, som bör tillkomma en författares borgenärer till hans litterära kvarlåtenskap. Såsom grund för dessa afvikelser har blifvit anfördt, att man i fråga om rättigheten till en död författares skrifter ej får fästa sig blott vid det ekonomiska intresset, utan äfven måste taga hänsyn till bevarandet af författarens rykte, och att man utom en trängre krets af släktingar ej har någon trygghet för att den senare synpunkten skulle vid en kollision med ett penningeintresse blifva den segrande. Äfven har man åberopat de svårigheter, hvilka skulle följa deraf, att författarerätten blefve splittrad på en mångfald af händer. Då emellertid dylika, i och för sig alltid betänkliga afvikelser från hvad allmänna civillagen bestämmer i fråga om rätten för en persons rättsinnehafvare att succedera honom uti hans kvarlåtenskap — hvilka afvikelser ock, med ett enda undantag, äro okända för den Tyska lagen — ej hittills funnits i Tryckfrihetsförordningen stadgade, utan att, såvidt jag har mig bekant, några olägenheter deraf försports, och de ej heller finnas i 1867 års förordning om den

artistiska eganderätten, har jag ej funnit skäl att nu föreslå deras införande; och i 6 § stadgas således, i likhet med hvad nu gäller, att vid författarens död författarerätten skall, der han ej under lifstiden genom aftal annorlunda bestämt, öfvergå till hans lagliga rättsinnehafvare. I det först uppgjorda förslaget fans visserligen en, från Tyska lagen hentad bestämmelse, att författarerätten dock ej skulle få öfvergå på staten eller menighet, men, på de skäl Högsta Domstolen anfört, torde äfven denna inskränkning få bortfalla.

Rättsförhållandet mellan författaren och förläggaren bestämes genom förlagskontraktet, och i de flesta fall stadgas deri, huruvida förlagsrätten skall omfatta blott en upplaga eller flera. Innehåller kontraktet ej något härom, bör, enligt de rättslärdes allmänna mening, förlagsrätten ej sträcka sig till mera än en upplaga, och härmed lär äfven praxis bland de tyska bokhandlarne öfverensstämma. I likhet med hvad inom Sachsiska civillagen af 1863 och, efter den, i Norska eftertryckslagen blifvit iakttaget, torde den sålunda allmänt rådande uppfattning af förlagsrättens omfattning böra i lag bestämdt uttryckas, och detta har skett i 2 mom. af 6 §. Härtill har, jemväl i öfverensstämmelse med nyssnämnda båda lagar, fogats det tillägg, att upplagan skall vara begränsad till 1,000 exemplar.

7, 8 och 9 §§ afhandla författarerättens begränsning i afseende å tiden. Hos oss finnes för närvarande icke någon sådan begränsning, utan författarerätten kan fortfara ständigt, blott det iakttages, att ny upplaga utgifves inom hvart tjugonde år efter författarens död. Häri står dock Sverige ensamt. Öfverallt annorstädes är en viss skyddstid stadgad, efter hvars utgång rättigheten till skriftens utgifvande står öppen för en hvar. Man har nemligen allt mera allmänt kommit till insigt deraf, att en till tiden obegränsad författarerätt till ett arbete med deraf följande möjlighet att fördyra arbetet eller rent af förhindra dess utgifvande icke låter sig förena med det allmännas intresse, som kräfver, att de på andens fält gjorda eröfringar utan svårighet spridas bland folket och blifva dess egendom. I fråga om skyddstidens beräknande erbjuda emellertid de särskilda lagstiftningarne vissa olikheter. I England är i allmänhet skyddstiden bestämd till författarens lifstid och sju år efter hans död och minst 42 år efter verkets första utgifvande; i Frankrike och Tyskland räcker den under författarens lifstid och i förra landet 50 och i det senare 30 år efter hans död; i Italien omfattar skyddstiden författarens lifstid och 40 år efter hans död samt minst 80 år efter första utgifvandet, och detta på sådant sätt, att reproduktionen under författarens lifstid och minst 40 år efter första utgifvandet utgifvandet tillhör författaren eller hans rättsinne-

hafvare, men under återstående delen af skyddstiden är fri mot en afgift till dem utaf 5 procent af hvarje exemplars bruttopris. I Danmark fastställdes genom 1857 års lag skyddstiden till författarens lifstid och 30 år efter hans död, men utsträcktes snart för åtskilliga fall, deribland för namugifven författares genom tryck offentliggjorda skrifter, till 50 år efter hans död. Norska lagen har samma skyddstid som den Franska.

Uti förevarande förslag har ock författarerätten blifvit till viss tid begränsad, helst samma grundsats redan hos oss gjort sig gällande i fråga om den artistiska eganderätten äfvensom i afseende å rättigheten till offentligt uppförande af dramatiska och musikaliskt-dramatiska alster. Hvad då beträffar skyddstidens längd, torde densamma såsom regel, i likhet med hvad inom Norska lagen skett, lämpligen kunna bestämmas till författarens lifstid och femtio år efter hans död, med afseende derå, att författare, som tillhöra en liten nation, icke kunna göra sig räkning på särdeles många eller stora upplagor af sina skrifter och därför behöfva, i vederlag för den mindre marknaden, en längre skyddstid.

Jemväl i öfverensstämmelse med Norska lagen äro bestämmelserna dels om lika skyddstid, antingen skriften blifvit genom tryck offentliggjord eller den förefinnes endast i handskrift, och dels om skyddstidens beräkning, då två eller flere författat en skrift, som ej består af sjelfständiga bidrag från särskilda medarbetare, eller då skrift utgifvits af vetenskapligt samfund och dylikt, eller efter författarens död eller af författare utan uppgifvet eller under diktadt namn (anonyma och pseudonyma skrifter.) Anledningen dertill att skyddstiden ansetts böra räknas från slutet af det år, hvarunder författaren aflidit eller skriften först utgifvits, och icke från sjelfva dödsdagen eller utgifningsdagen, är att, då å böcker icke plägar utsättas tryckningsdagen, tvist eljest lätt skulle kunna uppstå, huruvida det nya utgifvandet skett inom eller utom tryckningsåret. Högsta Domstolens förslag om det sätt, hvarpå författare till arbete, som utkommit anonymt eller under diktadt namn, borde gifva sig till känna för att komma i åtnjutande af en vidsträcktare författarerätt, har blifvit iakttaget i det reviderade förslaget. Äfvenledes har jag derur, på det af Högsta Domstolen anförda skäl, uteslutit bestämmelsen att, der arbete icke under en viss tid varit tillgängligt hos förläggare eller i bokhandeln, det skulle stå en hvar fritt att deraf utgifva ny upplaga.

Då, såsom jag förut anført, stadgandet i det först uppgjorda förslaget om rätt för författare att under vissa vilkor förbehålla sig öfversättningsrätt blifvit, i enlighet med Högsta Domstolens anmärkning,

uteslutet, följer derat, att de i samma förslag gifna bestämmelser om viss kortare skyddstid för en af författaren ombesörjd öfversättning ock skola försvinna. I Högsta Domstolens utkast har dock bibehållits ett stadgande att författare, som samtidigt utger sin skrift å flera språk, endast åtnjuta fem års skyddstid mot öfversättning till något af dessa språk. Men om en författare låtit sin skrift samtidigt utkomma på flera språk, torde man icke alltid veta, på hvilket af dessa skrifter ursprungligen är författad; och den synes derföre hellre böra, såsom i 3 § af det reviderade förslaget blifvit sagdt, anses såsom författad på hvarje af de särskilda språken; men deraf följer, att författaren ock bör ega fullständig författarerätt för samtliga originalupplagorna; hvarföre nyssnämnda begränsning blifvit i förslaget utesluten.

Till eftertryck såsom brott fordras, att en skrift återgifves på sådant sätt, att författarens uteslutande nyttjanderätt derigenom lider eller kan lida. Och då författarens rätt omfattar ej blott skriften i sin helhet, utan hvarje särskild del deraf, måste det partiella eftertrycket vara förbjudet, lika väl som det totala. Likaledes är det uppenbart, att man ej får fästa sig vid förändringar i ordställningen, uteslutningar, tillägg och dylikt, som vidtagas blott för att kringgå eftertrycksförbudet eller äro så oväsentliga, att de ej upphäfva identiteten mellan det äldre och det yngre verket. Svårare är att ordna rättsförhållandena för de fall, att annans skrift eller del deraf icke utgifves särskildt, utan intages såsom en större eller mindre beståndsdel i ett verk, som består äfven af andra elementer. Att detta i och för sig ej kan vara tillräckligt för att upphäfva eftertrycksbegreppet, torde vara tydligt. Men å andra sidan måste det, så vida ej all litterär verksamhet skall hämmas, vara tillåtet att begagna främmande alster till åstadkommande af egna *sjelständiga* arbeten. Den ledande grundsatsen måste vara, att uti ett sådant arbete lånet från ett äldre arbete är fritt, så länge lånets omfång eller syftemål ej gör intrång å det äldre arbetets omfattning. Utgående från denna princip medgifva således de nyare lagstiftningarne rätt för den, som utger ett nytt arbete, att göra citater ur annans tryckta skrift, ty denna återgifves derigenom icke på sådant sätt, att den till någon del blifver öfverflödig eller mister något af sin publik. Likaledes får man uti nya arbeten återgifva delar af annans skrifter, när syftemålet är att underkasta dem kritik, eller att upptaga dem till belysning eller bearbetning. Lånets omfång i förhållande till det nya arbetet och dettas särskilda ändamål göra det i allmänhet tydligt, att här ej kan blifva fråga om intrång i författarerätten. En annan sak är visserligen, att det nya arbetet genom en bättre behandling af ämnet eller en dräpande kritik kan göra det äldre osäljbart,

men är det en verklig granskning och ej ett fördoldt eftertryck, får man naturligtvis ej fästa afseende vid den verkan kritiken kan medföra. Vidare tillåta de främmande lagarne att uti s. k. samlingsverk intaga delar af annans skrift eller, der skriften är af mindre omfång, hela skriften. Såsom sådana samlingsverk angifvas vanligen de, hvilka äro afsedda till begagnande vid undervisning o. s. v. eller till historisk framställning eller till annat särskildt litterärt ändamål, dock alltid under förutsättning, att sjelfva samlingsverket såsom sådant kan betraktas såsom ett nytt verk, för hvars frambringande fordrats en särskild författareverksamhet. Man anser nemligen, att dylika samlingar med hänsyn till deras speciella syftemål och hvarje särskild beståndsdelens jemförelsevis underordnade betydelse i förhållande till det hela icke böra tillskynda de författare, från hvilka bidragen äro lånade, någon ekonomisk förlust. Såsom ytterligare fall, då aftryck bör vara tillåtet, har man upptagit det, då den, som komponerar musik till ett skaldestycke, utgifver detta såsom text i förening med kompositionen, och vidare då i periodisk skrift aftryckes ur annan sådan skrift hemtad uppsats. Texten är, då den tryckes i förening med musiken, blott ett bihang till denna, och textförfattaren lider icke genom ett sådant utgifvande någon förlust, ty musikhäftet har en hel annan afsättningskrets än blotta texten. Hvad åter periodiska skrifter angår, är man ense derom, att vanliga tidningsnyheter i allmänhet ej kunna anses såsom alster af någon sådan andlig verksamhet, att de böra hänföras till skyddade skrifter, men i fråga om andra uti periodiska skrifter förekommande uppsatser råder olikhet, i det att Norska lagen, då förbehåll mot eftertryck skett, skyddar uppsatser af vittert och vetenskapligt innehåll, och den Tyska ej blott lemnar ovilkorligt skydd för sådana uppsatser, utan äfven, så snart förbehåll blifvit gjordt, skyddar andra "grössere Mittheilungen", men den Danska lagen, i likhet med hvad som hos oss nu gäller, tillåter hvarje eftertryck från ett dagblad till ett annat.

I enlighet med den uppfattning af eftertrycksbegreppet, som sålunda inom de främmande lagstiftningarne gjort sig allmännast gällande, hafva förslagets bestämmelser i detta ämne blifvit affattade, och, hvad särskildt angår periodiska skrifter, är den Tyska lagen hufvudsakligen följd, dock att förbehåll mot eftertryck alltid skall hafva skett. Samma skäl, som föranleda dertill att vittra och vetenskapliga artiklar böra kunna skyddas mot eftertryck — eller att de icke i likhet med notiser, referater, s. k. ledande artiklar och i allmänhet politiska uppsatser äro skrifna endast för dagen, utan äro beräknade att ega ett mera varaktigt värde — synas mig gälla i fråga om åtskilliga andra uti en

periodisk skrift förekommande större uppsatser, såsom reseskildringar o. d., hvilkas erhållande derjente kan för skriftens utgifvare vara för- enadt med en ej obetydlig ekonomisk utgift. Att i lagen närmare be- skrifva dessa uppsatsers art torde ej vara lämpligt, utan lär det be- gagnade uttrycket — uppsatser "af större omfång" — få anses till- räckligt.

Nekas kan visserligen icke att, äfven med de stadganden förslaget innehåller, det ändock stundom kan blifva svårt att uppdraga gränsen mellan olofligt återgitvande och egen produktion, men att gå längre i detaljföreskrifter torde icke vara rådligt. De allmänna grundsatserna — att det nya verket skall framträda såsom i det hela sjelfständigt, och att det ej gör intrång i det äldre verkets afsättning — äro gifna; det till- hör sedermera domstolarne att pröfva omständigheterna i det konkreta fallet.

I likhet med Tyska och Norska lagarne har i 10 § intagits be- stämmelse derom att eftertryck ock begås, då förläggare eller den, som tryckningsrätt till skrift å honom öfverlätit, verkställer skriftens tryck- ning i strid mot förlagsaftalet, det vill säga, handlar mot de villkor, som antingen uttryckligen aftalats eller som följa af förlagsförhållandets natur (6 § 2 mom). Äfvenledes innehåller 10 § stadgande derom, att den, som olofligen utgifver öfversättning af annans otryckta skrift eller öfversättning i strid mot 2 §, derigenom gör sig skyldig till eftertryck. Deremot torde i enlighet med Högsta Domstolens an- märkning böra utgå bestämmelsen att såsom eftertryck ock skall be- traktas, om någon låter sin öfversättning för annans anses.

Norska lagen uppräknar särskildt bland eftertrycksbrotten oloflig tryckning af annans handskrift. Detta är naturligtvis äfven enligt förevarande förslag förbjudet, men någon särskild bestämmelse derom torde ej erfordras, då 10 § 1 mom. förbjuder tryckning af annans skrift, och skrift enligt 1 § betyder ej blott redan offentliggjord skrift, utan äfven handskrift.

Den i 11 § uttalade rättigheten att vid frambringandet af nya alster begagna annans skrift afser efter Tyska lagens exempel endast tryckt skrift. Till och med citerandet från handskrifter bör vara för- bjudet. Handskrifter äro kanske aldrig ännade att offentliggöras, och en författares viktigaste personliga intressen skulle kunna kränkas, om en allmän rätt att derur citera i lag erkändes. Häraf torde dock ej följa, att hvarje anförande af en enstaka sats ur en handskrift nödvän- digt skall betraktas såsom partielt eftertryck; detta måste bero på pröfning af omständigheterna i hvarje särskildt fall.

De främmande lagarne undantaga från eftertrycksförbudet aftryck

af lagar, embetsverks kungörelser och dylikt. Motsvarande stadganden finnas redan hos oss i Tryckfrihetsförordningen.

Stadgandena i 14 och 15 §§ om olofligt begagnande af skrifter för skådebanan öfverensstämma med Kongl. förordningen den 20 Juli 1855; dock att, enär nämnda förordning icke innehåller något om verkan af samtycke till skådespels uppförande, men föreskrifter härom torde böra finnas, Norska lagens bestämmelser i detta ämne hafva blifvit upptagna. Möjligen skulle man kunna ifrågasätta, om man icke borde, i likhet med de främmande lagstiftningarne, låta rättigheten till ett arbetes offentliga uppförande räcka lika länge som rätten till dess mångfaldigande genom tryck, men då 1855 års förordnings stadgande om en kortare skyddstid i förra fallet torde få anses hafva tillkommit till följd af en behöfelig hänsyn till teaterföreståndarnes intressen, och mig veterligen några klagomål deröfver icke försports, har jag trots den kortare skyddstiden kunna bibehållas.

Den uteslutande rätten till offentligt uppförande gäller, så väl enligt nyssnämnda förordning och förslaget som enligt Norska och Danska lagarne, blott till fördel för dramatiska och musikaliskt-dramatiska arbeten. I Frankrike och Tyskland äro äfven rent musikaliska kompositioner skyddade mot uppförande, i senare landet, hvad tryckta kompositioner angår, dock blott under vilkor att kompositören uttryckligen förbehållit sig uppföranderätten. Det är dock en så väsentlig olikhet mellan uppförandet af dramatiska och musikaliskt-dramatiska arbeten å ena, och musikaliska arbeten å andra sidan, att vid de senare uppförandet är närmare jemförligt med uppläsandet af ett skådespel, något som alltid är fritt.

De i 16 § föreslagna straffbestämmelser för eftertryck och för olofligt uppförande af dramatiskt eller musikaliskt-dramatiskt arbete äro desamma, som nu gälla enligt lagen den 3 Maj 1867 för öfverträdelse af de till skydd för den artistiska eganderätten meddelade stadganden. Jemväl äro föreskrifterna angående skadestånd hufvudsakligen öfverensstämmande med hvad hos oss hittills gällt; och hafva de ändringar, som Högsta Domstolen i denna del af förslaget ifrågasatt, blifvit iakttagna.

Vid fastställande af straff för eftertryck inlåta sig de främmande lagarne äfven på frågan om eftertryckets subjektiva sida. Att härom meddela några särskilda stadganden synes mig dock ej lämpligt, utan torde allmänna lagens grunder böra härutinnan tillämpas.

Uti ofvan nämnda 1867 års lag finnas redan stadganden, motsvarande de i 17 och 19 §§ föreslagna, dock med den olikhet, hvad förfarandet med i beslag tagna materialier och dylikt angår, att 1867 års

lag medgifver ovilkorlig rätt för målseganden att få öfvertaga desamma mot ersättning för värdet eller afdrag å skadeståndet. Då detta emellertid kan föranleda dertill, att denne rent af gör en vinst, men sådant icke kan var lämpligt, och det i stället synes böra ankomma på den tilltalades eget val, om han vill behålla materialierna, sedan de blifvit gjorda obrukbara, eller på målseganden öfverlåta dem i oförändradt skick, torde frågan om sådant öfverlåtande få bero på särskild öfverenskommelse.

Då underlåtenhet att uppgifva begagnad källa är af jemförelsevis underordnad betydelse, har i likhet med främmande lagarne straffet härför blifvit i 18 § föreslaget lägre än för eftertryck. Är skada uppkommen genom sådan underlåtenhet, bör den ersättas efter allmänna grunder.

Enligt en teori -- hvilken funnit sitt uttryck inom den äldre Tyska, den Österrikiska och den Danska lagsiftningen -- är en skrifts utgifningsställe det bestämmande vid afgörande af frågan, hvilket lands lag skall å skriften tillämpas. Denna uppfattning, hvilken icke lemnar någon ledning för det fall, att skriften ännu icke blifvit offentliggjord, och för öfrigt äfven i andra afseenden gifver anledning till tvekan och godtycklighet, har emellertid öfvergifvits uti den Tyska lagen af 1870, hvilken utgår från en annan grundsats, den att författarens nationalitet är det bestämmande. Författarerätten har sin grund i författarens person, och då böra alla en inländsk författares skrifter skyddas af den inländska lagen, vare sig de äro offentliggjorda eller icke, och vare sig offentliggörandet skett inom eller utom landet. Då denna grundsats, hvilken ock omfattas af Norska lagen, torde vara den som vid Tryckfrihetsförordningens tolkning gjort sig gällande, och den äfven blifvit uttalad uti lagen angående den artistiska eganderätten, synes någon tvekan icke böra uppstå om dess användande uti den nya lagen, och i 20 § är sålunda föreslaget, att lagen skall tillämpas å alla en svensk medborgares arbeten. Att lagen, såsom vidare i öfverensstämmelse med Tyska och Norska lagarne är föreslaget, jemväl skyddar utländings arbeten, då de utgifvas af svensk förläggare, har sin grund deri, att den svenske undersåten alltid bör skyddas af den svenska lagen.

En af de väsentligaste och mest öfverklagade bristerna uti vår hittills gällande lagstiftning angående den litterära eganderätten har varit, att den, qvarstående på en föråldrad ståndpunkt, som för länge sedan öfvergifvits af nästan alla andra länder och äfven hos oss blifvit frånträdd i fråga om den artistiska eganderätten, icke lemnat någon utväg för Kongl. Maj:t att genom internationella fördrag bereda skydd

åt främmande länders författare här i Sverige, hvilket haft till följd, att svenska författare icke heller kunnat i utlandet påräkna skydd. Meddelandet af internationelt skydd har nemligen öfverallt blifvit bundet vid ett förbehåll om ömsesidighet. Behovvet utaf ett likartadt skydd för utländska som inländska författare har särskildt varit kämbart uti förhållandena mellan de tre Nordiska länderna i följd af de likheter i nationalitet och språk, som mellan dessa länder förefinnas, och hvilka föranledt att de ega en gemensam bokmarknad. I Norge och Danmark har ock redan länge lagstiftningen i hit hörande ämne varit så ordnad, att, blott reciprocitet beredes, svenska författare kunna der erhålla skydd. I 20 § är nu intagen bestämmelse om rättighet för Konungen att, under förutsättning af ömsesidighet, utsträcka lagens bestämmelser att gälla för utlänningars arbeten. Enligt det inom Justitiedepartementet först uppgjorda förslaget skulle det äfven vara Konungen obetaget att för utlänningars arbeten, om han så funne lämpligt, förlänga tiden för skydd mot öfversättning, men då öfversättningsrätten ansetts i allmänhet böra vara fri, och i de få fall, der öfversättning skulle vara förbjuden, någon kortare skyddstid än den vanliga icke blifvit föreslagen, torde ifrågavarande bestämmelse icke böra bibehållas.

Nyss berörda förslag innehöll äfven stadgande om infordrande af yttrande från sakkunnig offentlig myndighet eller enskild person, men då, på sätt Högsta Domstolen anmärkt, en dylik bestämmelse är öfverflödig och skulle kunna vara vilseledande, torde den böra utgå.

Från den i 23 § meddelade, med Tyska och Norska lagarne öfverensstämmande föreskriften, att nya lagen i allmänhet skall tillämpas äfven å redan offentliggjorda arbeten, torde ett särskildt undantag böra göras i fråga om rätt till offentligt uppförande af dramatiska och musikaliskt-dramatiska arbeten, som blifvit uppförda innan förordningen den 20 Juli 1855 trädde i kraft. Då sagda förordning uttryckligen bestämmer, att den ej är tillämplig å dylika arbeten, och rättigheten till deras uppförande således för närvarande är fri, skulle en teaterföreståndare, som med full rätt uppfört ett sådant arbete och dertill anskaffat dekorationer, kostymer och dylikt, kunna tillskyndas en oförvållad ekonomisk förlust, om författaren eller öfversättaren, med åberopande af den honom enligt 2 kap. af nya lagen tillkommande rätt, kunde förbjuda arbetets vidare uppförande.

Hvad slutligen vidkommer det särskilda förslaget till »förordning, hvarigenom lagen angående efterbildning af konstverk den 3 Maj 1867 göres tillämplig jemväl å tryckt sådan efterbildning,» har jag redan redogjort för anledningen till detsamma. Förslaget, hvilket af Högsta Dom-

stolen blifvit lemnadt utan anmärkning, har nu ej undergått annan förändring, än att dels titeln ändrats till »förrordning rörande utsträckt tillämpning af lagen angående efterbildning af konstverk den 3 Maj 1867,» dels några redaktionsjemkningar blifvit vidtagna.»

Herr Statsministern uppläste härefter nu omförmälda båda förslag till

1. Lag angående eganderätt till skrift, och
2. Förrordning rörande utsträckt tillämpning af lagen angående efterbildning af konstverk den 3 Maj 1867; hvarefter Herr Statsministern hemställde, att desamma måtte till Riksdagens antagande framläggas.

Justitieråden Wretman och von Segebaden åberopade hvad de vid granskningen inom Högsta Domstolen af förslaget till lag angående eganderätt till skrift yttrat i de delar, hvori det nu framlagda förslaget i sak afvek från de af Justitieråden uttalade åsigter.

På tillstyrkan af Statsrådets öfrige ledamöter behagade Hans Maj:st Konungen bifalla hvad Herr Statsministern hemställt; och skulle till följd häraf till Riksdagen aflåtas nådig proposition af innehåll bilagan Litt. A till detta protokoll utvisar.

In fidem

E. Adlerstråhle.

*Bilagor till protokollet öfver Justitiedepartements-ärenden,
hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet
å Stockholms Slott den 9 Juni 1876.*

I.

Förslag

till

Lag

angående eganderätt till skrift.

Kap. 1.

Om eftertryck.

§ 1.

Författare vare berättigad att, med andras uteslutande, låta genom tryck mångfaldiga sitt arbete, ehvad det förut blifvit offentliggjordt eller förefinnes endast i handskrift.

§ 2.

Uteslutande tryckningsrätt, som i § 1 sägs, tillkomme ock:

- 1:o) tonsättare för hans musikaliska kompositioner;
- 2:o) den som utfört geografiska, topografiska eller naturvetenskapliga teckningar eller andra afbildningar, hvilka, med afseende å det ändamål, för hvilket de tillkommit, icke äro att betrakta såsom egentliga konstverk, för sådant hans arbete; och

3:o) den som hållit predikan, föreläsning eller dylikt muntligt föredrag för hvad han sålunda offentliggjort.

§ 3.

Uteslutande tryckningsrätt enligt § 1 gäller så väl det språk, hvarpå arbete är författadt, som olika munarter af nämnda språk; och anses svenska, norska och danska språken i detta hänseende för samma språk.

Författare af skrift vare ock berättigad att, med andras uteslutande, låta skriften utgifvas i öfversättning på annat språk; dock skall han, i händelse skriften är tryckt, iakttaga: att å titelbladet göres förbehåll om öfversättningsrätt; att inom tre månader efter originalarbetets utgifvande ett exemplar deraf till Kongl. Biblioteket aflemnas; att, ifrån sagda aflemnande att räkna, utgifvande af öfversättning till det eller de språk, hvartill öfversättningsrätt skall bevaras, begynnes inom nio månader och fullbordas inom två år och att inom samma tider till nämnda Bibliotek aflemnas ett exemplar af det i öfversättning utgifna.

För dramatiskt arbete förkortas tidsbestämmelserna sålunda, att originalarbetet inom en månad från utgifvandet till Biblioteket aflemnas och att inom sex månader från aflemningsdagen den fullbordade öfversättningen varder samma Bibliotek tillståld.

Utkommer originalarbete i afdelningar, gälle för öfversättning af en hvar bland dem hvad nu är stadgad.

Är åter arbetet utgifvet samtidigt på flere språk, vare det fredadt från öfversättning till något af dessa språk, så framt tillkännagifvande om sådant samtidigt utgifvande är gjordt på titelbladet.

§ 4.

Den, som utgifver annans skrift eller öfversättning deraf, har väl, såsom ock i Tryckfrihetsförordningen till en del stadgas, eganderätt till sitt arbete, men denna rätt må hvarken ligga i vägen för författaren att göra gällande den rätt och talan, hvartill han, i fråga om lagligheten af utgifvarens eller öfversättarens åtgörande, kan finna sig befogad, ej heller utgöra hinder för någon att annan upplaga eller öfversättning af skriften på sitt ansvar utgifva.

Lag samma vare om den, som utgifver periodisk skrift eller sådan, som består af flera personers arbeten.

§ 5.

Författare må med eller utan vilkor och inskränkning öfverlåta sin

tryckningsrätt på en eller flera. I den mån sådan öfverlåtelse ej skett genom aftal eller testamente, gånge, vid författarens frånfalle, sagda rätt öfver till den eller dem, som enligt lag hans rättsinnehafvare äro, derunder dock ej räknade staten eller menighet.

Så framt ej annorlunda är aftaladt, vare den, som låtit sitt arbete intagas i periodisk skrift eller sådan samling af flera personers bidrag, som omtalas i sista punkten af § 4, deraf ej hindrad att sedan ett år förflutit från det år, hvarunder första offentliggörandet egde rum, låta arbetet särskildt utgifvas; och må den, som erhållit förlagsrätt till ett arbete, ej, utan uttryckligt medgifvande af författaren, deraf utgifva mer än en upplaga om högst 1,000 exemplar.

§ 6.

Uteslutande rätt att genom tryck mångfaldiga arbete gäller ej blott för dens lifstid, som arbetet utfört, utan jemväl för den, som inträdt i hans rätt, i 50 år från slutet af det år, hvarunder han aflider. Dessa 50 år räknas dock, i fall flera personer deltagit i arbetet utan att hvardera uppträdt för viss afskiljbar del, från slutet af den längst lefvandes dödsår.

I följande fall består tryckningsrätten i 50 år från slutet af det år, hvarunder arbetet först offentliggjordes, nemligen:

a) då arbetet utgifves af vetenskapligt samfund, sällskap eller annan förening;

b) då arbetet utkommer efter upphofsmannens död;

c) då arbetet utkommer anonymt eller under diktadt namn, dock att i detta fall egaren åtnjuter samma rätt som hade upphofsmannens namn varit utsatt, så framt han innan skyddstiden gått till ända gifver sig tillkänna, antingen på en ny upplaga eller genom kungörelse i den offentliga tidningen och i nordisk bokhandelstidning eller, der den upphör, den likartade tidning, som kan komma till stånd. I brist deraf vare, jemte kungörande i den offentliga tidningen, anmälan gjord i Kongl. Biblioteket.

Utgifves arbetet i flera afdelningar, som bilda ett helt, anses det i afseende å tiden för det skydd, hvarom i denna § är fråga, hafva utkommit först med slutafdelningen, dock sålunda, att derest emellan utgifvandet af två afdelningar 3 år förflutit, tiden för de tidigare utkomna afdelningarne räknas från slutet af det år, hvarunder den sista bland dem utkom.

Författarens uteslutande rätt till öfversättning vare för otryckt skrift lika varaktig som den att utgifva originalarbetet, men gäller för tryckt skrift i 5 år, hvilka räknas i fall fråga är om arbete, som samtidigt utkommit på flera språk, från utgången af det år, hvarunder utgifvandet skedde, men eljest från utgången af det år, hvarunder förbehållen öfversättning utkom.

§ 7.

Så vida ej i Tryckfrihetsförordningen eller i denna lag är annorlunda stadgadt, anses som eftertryck och förbjudes all utan rättsegandes tillstånd företagen tryckning, helt och hållet eller delvis, af annan skrift, af dermed enligt § 2 jemförligt arbete och af annans öfversättning så länge stadgad skyddstid därför ej förflutit.

Emot detta förbud brytes ock då utan tillstånd

1:o förläggare eller den, som på honom öfverlåtit tryckningsrätt, föranstaltar tryckning, som står i strid med förlagsaftalet;

2:o öfversättare låter sin öfversättning för annans anses, och

3:o öfversättning sker till förfång för den författare i detta hänseende tillkommande rätt.

Uteslutande rätt att mångfaldiga arbete genom tryck vare dock ej till hinder för någon att begagna samma arbete vid frambringande af nya alster och förty skall det, under vilkor att i det nya verket dess sjelfständiga del är det väsentliga, till hvilket det lånade sluter sig såsom utredande bihang, vara tillåtet att ur tryckt arbete:

1:o ordagrant eller i sammandrag anföra delar, som åberopas till bevis eller upptagas till granskning, belysning eller vidare bearbetning;

2:o intaga ej blott delar, utan jemväl skrifter af mindre omfång i sådana samlingar ur flere arbeten, som göras för att tjena antingen till undervisning i läsning, musik och teckning samt bruk vid gudstjensten, eller ock till annat ändamål, såsom historisk framställning och dylikt;

3:o aftrycka ord såsom text till musikaliskt arbete, såvida båda tryckas i sådant sammanhang att under hvarje notrad sättas de textrader, till hvilka den förra anvisar melodi.

Derjemte undantagas från eftertrycksförbudet:

a) redogörelse i periodisk skrift för innehållet af sådane muntliga föredrag, som eljest enligt § 2 åtnjuta samma skydd som skrift, så ock af föreläsningar ur handskrift i de ämnen, som utgöra föremål för nämnda föredrag;

b) införande i periodisk skrift af insända anonyma skrifter, eller af uppsatser hemtade ur andra periodiska skrifter, så framt dessa uppsatser ej bestå af vetenskapliga utarbetningar, skaldestycken eller andra dikter. Andra uppsatser i periodisk skrift af större omfång och berättande innehåll, såsom reseskildringar och så kallade korrespondensartiklar må ej aftryckas, om förbehåll deremot är tryckt i uppsatsens början.

I alla de fall, då efter hvad nu är stadgadt, aftryck eller anföranden göras ur annans skrift, bör hans namn, om det är offentliggjordt, men annars den nyttjade källan uppgifvas.

Der arbete hvarken är eller under närmast föregående 5 år varit tillgängligt hos förläggaren eller i bokhandeln, stånde en hvar fritt att ny upplaga deraf utgifva.

Kap. 2.

Om olofligt uppförande af dramatiskt eller dramatiskt-musikaliskt arbete.

§ 8.

Dramatiskt eller dramatiskt-musikaliskt arbete i original eller öfversättning må ej å skådeplats offentlig uppföras utan samtycke af författaren eller den, som enligt Kap. 1 är med författare likställd; dock stånde det fritt att sådane arbeten offentlig föredraga utan scenisk utstyrel.

Samtycke, som nämndt är, medför för den, som det erhållit, rättighet att, så framt annorlunda ej är aftaladt, uppföra arbetet så ofta han för godt finner, men ej att öfverlåta denna rättighet på annan.

Arbetets egare vare deremot, så vida ej annorlunda är aftaladt, icke förment att lemna samtycke åt flera. Samma lag vare ock, der egaren lemnat uteslutande rätt till uppförandet åt en, men denne under 5 på hvarandra följande år ej begagnat sig deraf. Dessa fem år räknas för redan skedda förfoganden från utgången af det år, hvarunder denna lag träder i kraft.

§ 9.

Författares eller öfversättares rätt i det afseende, hvarom här är fråga, gäller för hans lifstid; dock att om han låtit arbetet utgifvas i tryck, men aflider innan 5 år förflutit efter det, då tryckningen skedde, hans arfvingar njuta sagda rätt till godo under den tid, som kan återstå. Har författaren eller öfversättaren ej gifvit sig tillkänna, vare det sedan 5 år förflutit från det år, under hvilket arbetet först offentliggjordes genom tryck eller uppförande, en hvar tillåtet att samma arbete uppföra.

Kap. 3.

Om påföljd af denna lags öfverträdande.

§ 10.

Den, som emot denna lag eftertrycker arbete, straffes med böter från och med 20 till och med 1,000 kronor. Derjemte hafve han till egaren förbrutit upplagan och ersätte de förytttrade exemplarens värde, beräknadt efter det oafkortade försäljningspriset för lagliga exemplar af samma beskaffenhet. Är arbete olagligt allenast till en del, som ej kan frånskiljas, varde den delen gjord obrukbar för spridning.

För den, som i strid med lagen uppför eller låter uppföra arbete, vare bot samma; och skall han i skadestånd till målseganden utgifva det belopp, som vid tillfället influtit, utan afdrag för några kostnader eller för annat arbete, som vid samma tillfälle blifvit uppfördt.

Kunna sagda grunder för beräkning af skada genom eftertryck eller uppförande icke följas, och kan ej annan utredning af skadans belopp vinnas, må skadeståndet ej sättas under 50 kronor.

Till befrielse från böter och ersättning länder ej, att med det missbrukade arbetet vidtagas oväsentliga förändringar, tillägg eller uteslutningar, så länge återgifvandet till innehåll och framställning bibehåller egenskap af kopia, och att det olagliga arbetet varit afsedt att spridas utom riket.

Eges arbetet af flera, skall samtycke, som erfordras om tryckning eller uppförande lagligen må ske, lemnas af en hvar bland dem; dock vare i fråga om teatraliskt-dramatiskt-musikaliskt arbete tillfyllestgörande att, då texten är det hufvudsakliga, samtycke lemnas af dennas författare och i motsatt fall af tonsättaren.

§ 11.

Alla för den oloffliga tillverkningen uteslutande användbara materialier, såsom stereotyp- och andra plåtar, formar, så ock för olagligt uppförande gjorda afskrifter, skola i beslag tagas och dermed så förfaras, att missbruk deraf ej kan ske, så vida parterne ej annorlunda komma öfverens.

§ 12.

För underlåtenhet att uppgifva namn eller källa, der sådan uppgift i § 7 påbjudes, vare straffet böter, högst 100 kronor.

§ 13.

Hvad nu är stadgadt, angående straff, skadestånd och egendoms förlust, gälle i tillämpliga delar ock för den, som olagligt arbete till salu håller eller i riket till försäljning inför, eller till uppförande af sådant arbete bidrager, så vida arbetets olaglighet varit honom veterlig. För öfrigt gälle i fråga om delaktighet hvad allmänna lagen stadgar.

Kap. 4.

Allmänna bestämmelser.

§ 14.

Denna lag tillämpas ej blott på svensk mans arbeten, utan jemväl på utländings verk, som af svensk förläggare utgifves, och kunna lagens bestämmelser, under förutsättning af ömsesidighet, af Konungen förklaras delvis eller i deras helhet, och med den utsträckning af tiden för skyddet mot öfversättning, som kan finnas lämplig, gälla äfven för andra länders medborgares arbeten, som icke af svensk förläggare utgifvas.

§ 15.

Åtal för öfverträdelse af denna lag må ej anställas af annan än målsägande.

§ 16.

Bestrider den som tilltalad är, att eftertryck eller annan anmärkt öfverträdelse egt rum, må rätten, der så nödigt pröfvas, infordra yttrande i ämnet från sakkunnig offentlig myndighet eller enskild person, så framt ej

parterna skjuta frågan under gode män och utfästa sig att åt deras beslut nöjas. I ty fall uppställa rätten den eller de frågor, hvarå gode männen skola afgifva svar; och lände det svar till efterrättelse vid målets slutliga afgörande.

§ 17.

Härigenom upphäfvast förordningarne den 20 Juli 1855, angående förbud emot offentligt uppförande utan egarens tillstånd af svenskt dramatiskt eller för skådeplatsen författadt musikaliskt arbete, samt den 20 Mars 1876, angående eganderätt till skrift; och tillämpas denna lag på redan offentliggjorda arbeten; dock att de, vid lagens trädande i kraft, befintliga exemplar, som efter äldre lag lofligen tillkommit, framgent må säljas, och att förseelser, begångna före sagda trädande i kraft, bedömas efter då gällande stadganden, så framt deruti utsatt påföljd är lindrigare än den, som i denna lag bestämmes.

II.

Förslag

till

Förordning,

hvarigenom lagen angående efterbildning af konstverk den 3 Maj 1867 göres tillämplig jemväl å tryckt sådan efterbildning.

Vi Oscar etc. göre veterligt: att sedan de i tryckfrihetsförordningen förut befintliga bestämmelserna om egande rätt till skrift blifvit derur utslutna, Vi med Riksdagen funnit godt förordna, att lagen angående efterbildning af konstverk den 3 Maj 1867 hädanefters skall ega tillämpning jemväl å efterbildning af konstverk, hvilken genom tryck återgifves.

Det alla, som vederbör etc.